

Derk Sibolt Hovinga

Dichter en boer *De waarheid achter de mythe*

H.B. Reininga

ISBN 9789057860712

NUR 321

Deze uitgave is mogelijk gemaakt dankzij een subsidie van het D.S.
Hovingafonds, Winschoten.

Druk: Koninklijke Van Gorcum, Assen

Omslagontwerp: Alie Goeree, Borger

Met dank aan: Maud Diemer
Eltjo Ebbens
drs. Jan Groenbroek
Doety en Jan Hendrik Hovinga
Tjark Tijdens

© 2007 Servo Uitgeverij, Postbus 467, 9400 AL Assen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden ver-
veelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch,
mechanisch, door fotokopiëren, opnamen of op enige andere manier,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.uitgeverij servo.nl

Derk Sibolt Hovinga, dichter en boer

De waarheid achter de mythe

door H.B. Reininga,
bewerkt en aangevuld door
Doety Hovinga-Jensma en Maud Diemer

Uitgeverij Servo, Assen

Prijs Grunneger Bouk naar Oldambtster Hovinga

Van onze correspondent

SCHEEMDA — „Op de scholen zou een uurtje Gronings lezen en schrijven gegeven moeten worden". Met deze, uiteraard in het Gronings uitgesproken woorden, nam de bijna 74-jarige dichter D.S. Hovinga uit Oostwold zaterdag in Scheemda de literaire prijs 1982 van de stichting 't Grunneger Bouk in ontvangst. Morgen is een interview met de Oldambtster dichter te horen in het NCRV-radioprogramma Literama.

De uitreiking van de literaire prijs was het hoogtepunt van de dag van 't Grunneger Bouk in de Esbörg te Scheemda. In de bomvolle zaal, naar schatting zo'n 500 mensen, noemde bestuurslid dr. P. van Leeuwen de bejaarde dichter een zeer veelzijdig mens die van groot belang is voor de Groninger taal en cultuur. Onder een staande ovatie nam Hovinga de

prijs van duizend gulden en een oorkonde in ontvangst. Hij heeft de prijs gekregen voor zijn hele oeuvre en met name voor de bundel „Bloaren aan de levensboom" die vorig jaar verscheen.

Hovinga toonde zich bijzonder ingenomen met de toekenning van de prijs: „Dit is een hoogtijdag voor mij en de streektaalcultuur". Niet zonder humor erkende hij dat de prijs „een storm van blijdschap" in hem had losgemaakt. „Een Groninger laat dat echter niet zo snel merken", aldus de dichter.

Zoals gemeld, stond Scheemda afgelopen zaterdag in het teken van 't Grunneger Bouk. Vele belangstellenden bezochten de ettelijke exposities rond het thema Oldambt, de streek van Hovinga.

Krantenartikelen naar aanleiding van De Literaire Pries van 1982 voor Derk Sibolt Hovinga

- Derk Sibolt Hovinga (midden) zwaait met zijn bloemen. Links voorzitter Van Leeuwen van het Grunneger Bouk

Literaire prijs voor D. S. Hovinga

Zaterdagavond 8 oktober werd aan de Groninger dichter Derk Sibolt Hovinga door de stichting 't Grunneger Bouk de Literaire Prijs 1983 uitgereikt tijdens een bijeenkomst in het Dorpshuis De Esbörg te Scheemda.

Dr. P. J. van Leeuwen overhandigde hem de oorkonde en een enveloppe met inhoud, nadat hij eerst in een waarden- en toespraak de heer Hovinga had gehuldigd als een waar Groninger dichter.

Reeds veel meer dichtwerk en bundels heeft D. S. Hovinga op zijn naam staan, maar toen in 1982 de bundel Bloaren aan de levensboom verscheen, was dit aanleiding genoeg voor de jury om hem eensgezind voor te dragen voor de Literaire Prijs 1983 van de stichting. Het deed de dichter zichtbaar genoegen, dat deze prijs hem ten deel was gevallen en uitgereikt te midden van zoveel belangstellenden. Hij uitte zijn dankbaarheid daarvoor in een toespraak, die hij beëindigde met een kort vers, dat hij

speciaal voor deze gelegenheid had gemaakt. Nadien droeg mevrouw Van der Veen Hovinga nog een aantal gedichten voor. In het verdere programma viel vooral het uitstekende optreden op van de folkloristische dansgroep De Boanopstekers uit Baflo.

Ook 's avonds kon nog kennis worden genomen van de exposities betreffende diverse culturele en andere activiteiten rondom de historie van het Oldambt en het Groninger boek.

Derk Sibolt Hovinga is niet alleen een dichter van het Oldambt. In vele gedichten komt zijn betrokkenheid met alles wat de landbouw, het platteland en zijn bewoners ten nauwste raakt, naar voren. Daarom wordt hieronder zijn gedicht Polderplaats overgenomen, waarin een gemoedstoestand wordt geschilderd, die niet alleen voorkomt langs de kust van de Dollard, doch evenzeer op het Hogeland, en bovendien de talenten van Derk Sibolt duidelijk typeert.

Polderplaats

Over polder,
Holderdebolder,
Waait de storm van Dollertzee
Om het olderlikee stee,
Waar de bomen, koal, ontoan,
Om de grote plaatse stoan.

d'Hoge zolder zucht en dreunt
Van de vloagen; 't dak dat kreunt
En 'k ervoar hier, onverwacht,
d'Angsten van het veurgeslacht,
Dat de woakerdiek weer brekt,
En de vloud het laand bedekt.

Deur de roamen, hoog allain,
Ken 'k 'n haile enne zain.
Aan de kimmen, glèn belicht,
Krieg ik Ermdens stad in 't zicht,
Over Dollert, achterdiek,
Mit zien graauwe woatterriek.

En vot bie is 't lutje loug,
Mit zien ploatsen en zien kroug,
Dat doar stil en vredeg dicht
Bie de Olle geute ligt.

't Is of boldert no de wind:
„In diz' wereld wastoe kind;
Kom weerom, doe en heb wait:
In mien laid is d'aatwegheid."

Voorwoord

Een geschreven gedenkteken voor Derk Sibolt Hovinga

Naast de plaquette met het handgeschreven gedicht *De Regenhoog* op de gevel van het Koetshuis van de Ennemaborg in Midwolda en het bord met het *Oldambtster Boerenlaid* voor het huis van de dichter in Oostwold, heeft Harry Reininga met deze biografie een geschreven gedenkteken geplaatst voor de onvergetelijke Oldambts-ter dichter en boer Derk Sibolt Hovinga.

Ik heb hem slechts één keer mogen ontmoeten in Oostwold, waar Dr. Jan J. Boer en ik hem de heuglijke mededeling mochten overbrengen dat wij hem de Literaire Pries van de Stichting 't Grunneger Bouk hadden toegekend. Hij had ons zodanig geposteerd dat het licht op onze gezichten viel, terwijl hij zelf met de rug naar het raam zat. Als jong bestuurslid van de Stichting 't Grunneger Bouk en kersvers redacteur van *Toal en Taiken* had ik niet veel inbreng in het gesprek dat zich ontspon tussen de beide gevestigde Groninger dichters, die ik beiden ten zeerste bewonderde.

Derk Sibolt toonde zich zeer verheugd over onze boodschap, waarvan hij tijdens de prijsuitreiking in De Esbörg te Scheemda zei dat er "'n störm van bliedschop" over hem heen was gegaan.

▼ Derk Sibolt Hovinga tijdens de uitreiking van de Literaire Pries in 1982

Nog één keer had ik contact met hem, toen hij via *Toal en Taiken* wilde bedanken voor de vele felicitaties die hij had ontvangen bij zijn benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Daarna kon ik hem nog

▲ Derk Sibolt Hovinga tijdens de uitreiking van de Literaire Pries in 1982

slechts de laatste eer bewijzen bij zijn crematie, begin januari 1991.

Op de 'Dag van t Grunneger Bouk' 1977 in Slochteren kocht ik zijn bundel *Oogst van mien aner laand* in de karakteristieke uitvoering en typografie van uitgeverij J.D. van der Veen. Het heeft nog steeds een ereplaats in mijn boekenkast.

Daarna schafte ik mij ook de eerder verschenen bundels *Störm en stilte* en *Miemern in twijduustern* aan en werd nog meer gefascineerd door het fenomeen Derk Sibolt Hovinga. Ik genoot van zijn prachtige Oldambtster natuurpoëzie, afgewisseld door gedichten vol diepere gedachten over het raadselachtige van het leven.

Ondertussen staat het gehele oeuvre van Derk Sibolt Hovinga in mijn boekenkast. Daar wordt nu, met het verschijnen van deze biografie van Harry Reininga, een boek aan toegevoegd dat de schakel vormt tussen dat zo diverse oeuvre en de in zichzelf gekeerde man daarachter, die de liefde voor zijn geboorteland, het Oldambt, zijn verbondenheid met de natuur en het boerenbestaan, en zijn diep besef van het ondoorgrondelijke mysterie van het leven in zijn gedichten tot uitdrukking bracht.

▲ V.l.n.r. Derk Sibolt, Anna en Onno Hovinga

▲ De ouders van Derk
◄ Sibolt Hovinga

▲ Habbo Hovinga, de vader van Derk Sibolt Hovinga. Rechts: Annie Hovinga, de moeder.

▼ Portret van ouders, oom en tante. Van links naar rechts staand: Hillechine Dethmers, Jan Hendrik Hovinga, Habbo Hovinga. Zittend: Anna Frouwina Hovinga-Ebbens.

▲ Voor: Annie en Habbo Hovinga,
Achter staand: Derk Sibolt

Leven, werken en dichten

Leven, werken en dichten. Daar draaide het om bij Derk Sibolt Hovinga. Hij was volgens de bekende Groninger schrijver Saul van Messel een mysticus. Altijd op zoek naar de zin van het bestaan. Hij stond heel dicht bij de natuur. Het mysterie van zijn en niet zijn, boeide hem zijn leven lang. Hij wilde alles doorgronden, maar bleef daar niet in hangen. In zijn optiek maakte hij deel uit van 'Het Grote Plan' dat alles omvat. Maar de zin van het bestaan kan niemand doorgronden. Derk Sibolt Hovinga, pur sang, is in hoge mate geboeid door de ingenieuze schepping in haar ondoorgroendelijke verschijnselen.

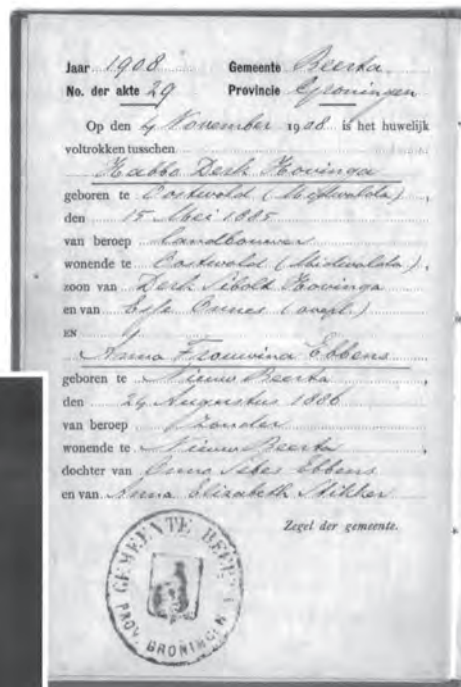
In zijn vele met de hand geschreven gedichten verwoordt hij op onnavolgbare wijze zijn be- en verwondering over alles wat God geschapen heeft en probeert voortdurend 'Het Grote Raadsel' te doorgronden. In maar liefst negen uitgegeven gedichtenbundels getuigt hij van zijn grote liefde voor de natuur in al haar facetten. Hij oogstte in literaire kringen alom waardering. Hij ontving in 1983 de culturele prijs voor 'Het Groninger Boek'. Op zijn 80ste verjaardag kreeg hij van burgemeester L.J. Klaassen van de gemeente Midwolda een koninklijke onderscheiding, te weten de eremedaille in goud in de Orde van Oranje Nassau. Hovinga merkte tijdens die gelegenheid op: "Elke Groninger, die zichzelf respecteert, heeft een aantal kransvrienden. Dat zijn mensen van dezelfde leeftijd, die regelmatig bij elkaar op visite komen." Zelf maakte hij deel uit van zo'n groepje van negen mannen en vrouwen.

Harm Berend Reininga

Derk Sibolt Hovinga, een leven vol weemoed,
eenzaamheid en verlangen

Op 4 november 1908 werd het huwelijk voltrokken tussen Habbo Derk Hovinga en Anna Frouwina Ebbens in het gemeentehuis van Beerta. Ze kregen vier kinderen: Derk Sibolt (22 oktober 1909), Anna Elizabeth (1910), helaas overleed zij vijf jaar later, tot groot verdriet van haar ouders en broer. In 1913 verhuisde het gezin van de tegenwoordige Oudlandseweg naar de Huningaweg 3. Zijn ouders hadden daar een nieuwe villa laten bouwen (zie verder het hoofdstuk over de Genealogie, pag. 91).

▼ Trouwboekje Habbo Derk Hovinga
en Anna Frouwina Ebbens

◀ Moeder Anna Frouwina Ebbens

▲ Vader Habbo met Derk Sibolt en Onno Hovinga

In 1915 werd zoon Onno Sebes geboren en tenslotte werd er weer een dochter geboren, die ze opnieuw Anna Elizabeth noemden. Zij overleed op 10 mei 1972.

Het was hard werken op de boerderij met zijn vee en grote landerijen in het dorp Oostwold in het Oldambt, onder de rook van Winschoten. De kinderen groeiden, omringd door aandacht en liefde, op. De jonge Derk Sibolt hield veel van zijn ouders, vooral van zijn moeder.

Op het gymnasium in Winschoten kwam hij in aanraking met prachtige latijnse versen en met de schoonheid van Homerus. Dat metrum sprak hem aan, er opende zich voor hem een totaal nieuwe wereld. Ook de Groninger overleveringen van K. ter Laan en de bundel 'Nunerkes' van Jan Boer maakten veel indruk op hem. Het stond voor hem vast, hij wilde dichter worden.

KINDEREN.	
Voornamen: <i>Derk Sibolt</i>	
Geboren te <i>Oostwold</i>	Overleden te
den <i>22 October 1909</i>	den
<i>Zegel der gemeente.</i>	<i>Zegel der gemeente.</i>
Voornamen: <i>Anna Elizabeth</i>	
Geboren te <i>Oostwold</i>	Overleden te <i>Oostwold</i>
den <i>16 Oct. 1910</i>	den <i>25 Aug. 1972</i>
<i>Zegel der gemeente.</i>	<i>Zegel der gemeente.</i>

▲ Rond 1900 werd de huidige Huningaweg in Oostwold 'De Moushouk' genoemd, hier woonde D.S. Hovinga in het 'witte bōrgje'. Een oud-buurvrouw herinnert zich het liedje 'Moushouklaid' dat Hovinga vaak neuriede. "Van de grens tot aan de wizzel, van 't Koudaip tot Stoomgemoal, is ons Moushouk-buurt gelegen, joa, doar woon wie allemaal".

▲ Rector Dr. J.A. Wartena

Tijdens die gymnasiumperiode schreef hij zijn eerste gedichten in zijn geliefde streektaal, het Gronings. De rector van zijn school, dr. Wartena, Fries van geboorte, gaf les in Latijnse talen.

K. ter Laan was destijds bezig met het samenstellen van het Groninger Woordenboek, dr. Wartena hielp hieraan mee. Hierdoor kwam Hovinga in aanraking met de Groninger Taal en met de volksverhalen van Ter Laan. Wartena stimuleerde zijn leerlingen zich te verdiepen in die zogenaamde 'aigen toel'. Dat Wartena veel invloed op hem had blijkt uit het volgende citaat: "Hovinga is heel sterk ingesteld op het leven en de natuur en ondergaat in bijzondere mate de verbondenheid met de natuur. Maar dan in de Latijnse betekenis van het woord natuur 'gebo- ren worden'."

"Ik beleef de schepping en het mysterie van het bestaan heel sterk om de verschijnselen van de natuur", aldus Hovinga.

Niet dat het schrijven zomaar lukte. "Zoiets moet je leren, dat rijpt in de loop van je leven. Ik zeg altijd: de spanning van je beleving, het proces dat je ondergaat, in de loop der jaren, dat komt tot uiting in een gedicht", aldus Derk Sibolt Hovinga op latere leeftijd.

In het begin van 1926 verscheen in Oostwold 'Witolipocoa', een in het Nederlands handgeschreven blad. 'Blad gewijd aan politiek, pluimveekunde en literatuur'. Het blad werd uitgegeven door een groep die zich Witolipocoa noemde, maar waarschijnlijk was Hovinga alleen verantwoordelijk voor de inhoud. Hij had zijn vader als voorbeeld, die stukjes schreef voor de Winschoter Courant met als onderwerpen landbouw, economie en politiek.

▲ Gymnasiumklas met Derk Sibolt Hovinga, zittend met boek, 2e van rechts

► Voorzijde van het 'Aardijkskundig Teekenboek', Derk Sibolt Hovinga gebruikte toen al een eigen stempel met zijn naam

Dos twold (1) heten postnaak.
Wel Edelgestange Heer!

Gierig ga ik de pen weer eens opnaem
om enige zaken afgedaan te maken.
Allerleest moet ik u Hartigh feliciteeren (of
condoleeren?) wegen het Wedelgest. wel
bekende.

Ten tweede kom ik nu met andere voor-
stellen omtrent "Witolipocoe".

Wenallen de club n.b. m. i. niet ont-
briden, doch het blad opheffen of
op een andere manier exploit. te maken.

Hou dat Wedelgest. ook niet volheiden?
Alles schrijven gij kan niet best meer;

ik ga ... in de tijd neem ik ons anders
te ... en heel n.m.
aan ... t. waar?
Daar ...

aan
Daar
aan
ce

▲ Brief van
M. Braaksma over
Witolipocoe

▲ Schoolfoto van Derk Sibolt Hovinga

▲ Annie Hovinga, jong overleden zusje van Derk Sibolt Hovinga

▼ Derk Sibolt en Annie, circa 1914

SIGNALEMENT
VAN DEN HOUDER (DE HOUDSTER)

Ouderdom	15	Jaren	Oogen	laauw
Lengte	1,62	Meter	Neus	gevoel
Voorhoofd	gevoel	Mond	gevoel	
Haar	bruin	Kin	gevoel	
Wenkbrouwen	gevoel	Angesicht	gevoel	
Baard	gevoel	Kleur	gevoel	
Knevel	gevoel			
Bijzondere teekenen	gevoel			

Door den Burgemeester gewaarmerkt portret van den houder (de houdster):

Handteekening van den houder (de houdster):

D. S. Hovinga

▲ Identiteitsbewijs van Derk Sibolt Hovinga

▲ Derk Sibolt Hovinga als gymnasiast
◀ Derk Sibolt Hovinga als fotograaf

▲ *Derk Sibolt Hovinga bij de voordeur van de boerderij*

Na het gymnasium studeerde Derk Sibolt Hovinga aan de Rijksuniversiteit van Groningen. Klassieke Talen, daar lag zijn belangstelling. Twee jaar later vertrok hij 'oet stad'. Hij vond de studie te saai, de droge stof kon hij niet verstouwen. De boerderij met het weidse land trok hem meer en de gedachte later leraar te moeten worden, benauwde hem. Derk Sibolt Hovinga voelt zich in het kleine kamertje in de stad maar opgesloten. Dit komt o.a. tot uiting in

'Oogst van mien aner laand' (1968): "In mien gevangenis woar nog allèn n streepke locht het lest vrije oetzicht is". Deze zin verwijst naar zijn studententijd.

De liefde voor de natuur zat in zijn genen, de stad met zijn hectiek en drukte boeide hem niet. Hij hield van de rust en de natuur en alles wat daarmee samenhang en dus wijdde hij zijn leven en werklust in de periode 1944 tot 1960 aan de Huningaweg te Oostwold.

▼ *Tijdens de oogst in augustus 1929 ontstond een staking op de boerderij van Derk Ebbens, een oom van Derk Sibolt. V.l.n.r.: de heren Winkelman, Dierks, F. ten Kate en Derk Sibolt Hovinga.*

▲ *Derk Sibolt Hovinga met zusje Anna op het land*

▼ 1929

▲ Studentenfeestje in Groningen, Derk Sibolt Hovinga zittend, derde van rechts met de handen op de knie

▼ Op de veranda

Veel plezier in Groningen beleefde hij ook verder niet, zijn moeder overleed in oktober 1929. Hovinga was net 20 jaar geworden en kwam terug naar Oostwold, zeer tegen de zin van zijn vader. Er was namelijk maar één boerderij en er waren meer kinderen.

Vervolgens kwam hij in contact met 'Nunerkes' van Jan Boer. Alhoewel Hovinga op dat moment nog moeite had om het Nederlands en het Gronings te scheiden, waren de verhalen van bovengenoemden voor Derk Sibolt Hovinga aanleiding zich te bekwamen in het Gronings.

In 1931 werd hij ploeger op de boerderij van zijn ouders. Het was hard werken op de boerderij, 's morgens heel vroeg op en 's avonds op tijd naar bed. Dat was het vaste ritme van de dag, Derk Sibolt Hovinga viel 's avonds vermoeid in slaap. In die tijd hield hij zich nog niet zo bezig met het schrijven en dichten. Omstreeks 1934 bezocht hij de landbouwhogeschool in Poppelsdorf bij Bonn. "Ik heb er twee maanden gestudeerd", vertelde hij in een krantenartikel in het Nieuwsblad van het Noorden (1983) "en twee maanden carnaval gevierd. 't Was daar in het Rijnland nog niet zo nazistisch, je zag ze wel lopen. Later pas ontdekte ik wat het betekende. Ik had nog niet veel ervaring."

Terug op de boerderij diende het werk zich weer aan. Dagen van 5 uur 's morgens tot 8 uur 's avonds. Zijn lievelingspaard was Helios (de zonnegod), waarover hij een prachtig gedicht heeft geschreven. De foto van het paard siert het schutblad van het Nieuw Groninger Woordenboek en er naast staat geschreven: "Teder en toch krachtig. Kort van stof en toch zo muzikaal als het maar kan, in een prachtig Oldambster Gronings, helder, zonder omslag en van een beeldend gehalte".

Doe wast vervast / Mien laifste peerd / Van aal op heert / Op staal / Doe Helios / Mien goldvos / Mien blesbek / Mit golden moanen / In de nek.

(Simon van Wattum, Nieuwsblad van het Noorden, 5 februari 1983)

▲ Militaire keuring. Derk Sibolt Hovinga werd later uitgeloot en hoefde niet in dienst

▲ De paarden van de boerderij in Oostwold

Ainzoamhaid

Mien laand is groot van ainzoamhaid
 Hier in zien wiede kimmen.
 Mit 't zaachte kloagen van het raait
 vervlochtegt ook mien stil verdraait
 'k Zai witte wolken klimmen.
 En vrede van aaiweghaid
 Dei achter dizze wereld stait
 ziegt stilkes bie mie binnen.

't Is rusteg hier. Gain mens bestaat
 Hier vuil 'k mie zo alleneg nait
 As in de stad in volle stroaten
 Doar doezend mensen lopen, proaten
 Mit aal heur zörge en verdraait
 Moar van de echte stilte nait
 n Enkel spoor meer overloaten

Tussen de mensen in heur karrevoan
 Dei onbegrepen langs 'n ander goan
 Doar is de echte vrede nait
 Dei stilt op 't wiede veld wel ons verdraait.

volgens artikel 11 der hooger-onderwijswet.

Hovinga, Bert Sibolt

geboren te *Oostwold (Oldambt)*, aan bovengenoemd gymnasium met goed gevolg heeft afgelegd het examen, bedoeld in artikel 11 der voormelde wet, en mitsdien bekwaam is tot de studie aan eene Universiteit in de faculteiten der *Godgeleerdheid enz.*

ten bewijze waarvan *hem* dit getuigschrift wordt uitgereikt.

Minshota 22 Juni 1929.

De rector en de leeraren, die het examen hebben afgenomen.

W. J. Braak

De rector en de leeraren
J. Martens
reco
Carl Schuy.
h. 11. 11. 11.

Carl Schurz
H. de Hall

Brooklyn
H. Chapman

M. Moll

De ondergeteekenden, door den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aangewezen tot gecommitteerden, onder wier toezicht voormeld examen moet gehouden worden, verklaren dat alzoo is geschied.

22 June 1929.

Handtekening van de geëxamineerde: (ne varietur).

Dr. Hovington

S. Lohman
H. B. A. Bockering
A. Klenner

▲ *Getuigschrift van het gymnasium te Winschoten. In 1929 behaalde Derk Sibolt Hovinga zijn diploma.*

WINSCHOTER COURANT

DAGBLAD VOOR OOSTELIJK GRONINGEN

Uitgave: Drukkerij en Uitgeverijbedrijf J. D. van der Veen N.V.

LIEFDENSSTRAAT/VISSERSDIJK

WINSCHOTEN

TELEFOON 200 (0970) (hgg. 2004-2025-2096)

POSTREKENING 84792

REDACTIE

WINSCHOTEN, 9 februari 1965

De heer D.S. Hovinga,
Huningaweg 3,
OOSTWOLD (Old.)

Beste Derk,
Volgens afspraak heb ik van Entjes dien stôk over Vraizen kregen. Hai het mie vraagd of 't niks veur kraant was. Zol 't ook wel wezen, as wie al nait zoveel over disse kwesties publiceerd haren. Op aal dij mooie Vraizenstôkken van die haar ik wat reacties oet 't publiek verwacht. Dij binnen der nait komen. Doarom het 't ducht mie ook nait veul zin om deur te goan mit de ainmansdiscussie. Beter zol 't west hebben as 't maandblad 't nomen haar, den was 't onder ogen komen van n selectief publiek, dat zok ja bezinnen wil op Groningen... Zol 't niks wezen veur Dorp en Stad? Aan- kom joar of zo wil ik wel weer als wat artikels over ons Vraizen hebben, meschain zit ter den meer kans op discussie in. Mouve maar als kieken. Bedankt veur beste boukbespreken. Bewiesnummers sturen wie noar oetgeverij. Gepke is weer in hoos. 't Liekt aal weer goud. Beste groutnis.

P.S. O,o,dien haandschrift! Zettters kloagen stain en bain!

Simon

▲ Brief van Simon van Wattum aan Derk Sibolt Hovinga, 1965

H. Entjes
Nedersaksisch Instituut
Ged. Zuiderdiep 38
Groningen.

GRONINGEN, 2 oktober 1964.

Bijeenkomst Sien Jensema

STELLEN.

- Boer op Wenakker - gelegenheidsbundel voor de 65ste verjaardag van de Groninger dichter Jan Boer, is voor de samensteller Sien Jensema aanleiding geweest de medewerkers aan die bundel uit te nodigen voor een bijeenkomst op haar boerderij te Stedum. Die bijeenkomst heeft op 1 augustus j.l. plaats gevonden. Een aantal van u waren daarbij aanwezig. Er is toen o.a. geopperd zulke bijeenkomsten regelmatig te houden om de belangstellenden in regionale cultuur en in de problemen, die daarmee verbonden zijn, met elkaar in contact te brengen en dat contact zoveel mogelijk te onderhouden. Verder overleg met Sien Jensema en enkele anderen heeft er nu toe geleid, dat ik u mag uitnodigen voor een soortgelijke bijeenkomst op zaterdag, 24 oktober a.s., weer op haar boerderij in Stedum, Lopsterweg 2. Wij stellen ons voor des voormiddags om 10.00 uur in Stedum te zijn. Deelnemers die daar met een auto van het station gehaald willen worden, vermelden dat op onderstaande strook. De trein uit de richting Groningen komt om 10.00 in Stedum aan. Het is een idee van onze gastvrouw op deze bijeenkomst van gedachten te wisselen over de vraag of wij mogen spreken van een eigen regionaal leven en zo dat al het geval is, waarin zich dat dan onderscheidt van dat van andere streken; vragen, die, hoe het antwoord erop ook moge luiden, van groot belang zijn voor het geestelijk leven, waaraan wij actief deelnemen. Het is verder de bedoeling te overwegen of een thema als dit, dat hier maar uiterst beknopt is omschreven, voldoende kans biedt voor het

▲ Uitnodiging van Prof. H. Entjes voor een schrijversbijeenkomst bij Sien Jensema

Anecdote over broer Onno

Onno, de broer van Derk Sibolt Hovinga, ging eerst werken bij het Groninger Dagblad en vertrok later naar Den Haag om in dienst te treden van 'Het Vaderland', een chique dagblad met zeer lezenswaardige artikelen. Onno trouwde met To Branbergen en was een aimabel mens, hij beschikte over een encyclopedische kennis van sociale wetten. Hij zat in allerlei raden en commissies en in de Haagse gemeenteraad voor de VVD. Er was iets mis met zijn spijsverteringsorganen. Na drie ingrijpende operaties werd voorspeld dat Onno de nacht niet zou halen. De volgende morgen kreeg de zuster een uitbrander omdat zij zijn bed niet had verschoond. "Ssst, hij leeft nog", siste ze naar de hoofdzuster. Dat amuseerde Onno Hovinga zo, dat hij besloot nog even in leven te blijven.

De man, die voorbestemd was om boer te worden, ontpopte zich uiteindelijk als een gewaardeerd journalist. Destijds stond hij zijn plaats op de boerderij af aan zijn oudste broer.

▼ Derk Sibolt Hovinga was in 1926 lid van gymnastiekvereniging te Oostwold

▼ Familiefoto, v.l.n.r. bovenste rij: Derk Sibolt Hovinga, To Hovinga-Branbergen, Anna Hovinga. Op de voorgrond de kinderen Habbo en Lucie en rechts Onno Hovinga.

De Tweede Wereldoorlog

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd er door de mensen veel gecorrespondeerd. Men schreef elkaar uitvoerige brieven

over het welen wee in het dorp of de stad waar ze woonden en werkten.

Derk Sibolt Hovinga deed daar graag aan mee. In 1944 nam hij het bedrijf van zijn vader over. "Ze waren bang dat de boeren-

zoons weg moesten, naar

Duitsland. Toen zei m'n vader: 'dan

houd ik er mee op'. Hij was er ook wel aan toe, hij

was 59, dan houd je het niet meer vol."

▲ ▼ Documenten uit de oorlog behorend aan Derk Sibolt Hovinga

Op de Landbouw Hogeschool in het Duitse Poppelsdorf maakt Derk Sibolt Hovinga kennis met het Nationaal Socialisme. Zijn denkbeelden veranderden echter in het begin van de oorlog. Iedereen die de Tweede Wereldoorlog heeft meegemaakt, weet dat het zich afkeren tegen het Nationaal Socialisme onder het regime van de Duitsers, ook risico's met zich meebracht. Derk Sibolt Hovinga nam afstand en noemde deze periode een zwarte bladzijde in zijn leven in het programma 'Sloaperstil' van Radio Noord.

En over de Duitse inval schreef hij later het gedicht 'Ol maai 1940, 't noodlot' (uit: *Bloaren aan de levensboom*).

(...) En loater op de wegen
De onzegen
Van vrumde, graauwe, soldoatenkolonnen:

Het noodlot is begonnen!

H. Entjes
Nedersaksisch Instituut
Ged. Zuiderdiep 38
Groningen.

GRONINGEN, 19 februari 1965.

Bijeenkomst Sien Jensema

STEDUM.

Uit naam van mej. Sien Jensema mag ik u uitnodigen voor een derde bijeenkomst op haar boerderij in Stedum, Lopsterweg 2, op zaterdag 20 maart a.s. Wij stellen ons voor weer tussen 10.00 en 11.00 u samen te komen om na de koffie, omstreeks 11.15 u., met de besprekingen te kunnen beginnen. De genodigden die van het station Stedum met de auto gehaald willen worden, kunnen dat op onderstaande strook meedelen.

Het onderwerp, dat vooral onze aandacht zal vragen, is de samenvatting enz. van het z.g. jaarboek voor 1965 over regionalisme en regionale cultuur. Na het algemene en enigszins vage overleg op de laatste bijeenkomst in Stedum hopen wij nu tot definitieve afspraken te komen. Dat zal ook moeten, als wij het boek in het komende najaar klaar willen hebben. Het is daarom wenselijk, dat ieder vóór 20 maart zijn godachten nog eens laat gaan over de inhoud en de mogelijke medewerkers. Uitgangspunt voor deze plannen, die door mej. Jensema geopperd werden, was de overweging een theoretische benadering van de al of niet reële grondslag van regionaal gericht streven op te stellen, welke benadering allerlei activiteiten op dit gebied een zinvolle vorm zou kunnen geven. Naast de theoretische benadering van regionalisme

▲ Uitnodiging van Prof. H. Entjes voor een schrijversbijeenkomst bij Sien Jensema

WOCO-LIED.

Wijze: „Waar de blanke top der duinen.”

Rederijkers, lid van Woco
Ijvert in welsprekendheid;
Ernst en vrede heerscht bij Woco
Vriendschap en gezelligheid.
Woco bloeit en groeit zeer
Midwold en Oostwold ter eer. (bis.)

Woco rederijkerskamer
Van Midwolda en Oostwold.
Dragt steeds vol vuur zijn vaandel
Naar „Oldambt en Westerwold.”
Woco bloeit enz.

Woco biedt de dorpelingen
Kunst en menig vrolijk uur.
Geve steeds in alle dingen
Echte platelandscultuur.
Woco bloeit enz.

Dat men immer Woco roeme
Uit Concordia ontstaan.
En Midwolda's oude Woudbloem
Eenig wettig erigenaam.
Woco bloeit enz.

D. S. Hovinga.

1939 - 1949

UITVOERING

VAN DE

REDERIJKERSKAMER

„WOCO”

op Zaterdag 17 December 1949 in
het Hotel „De Witte Zwaan” te
Oostwold

op Zaterdag 14 Januari 1950 in
het Hotel „Gemeentehuis” te Mid-
wolda.

Aanvang 7 uur. Entrée f 2.— (bel. inbegr.)

▲ Uitvoering van de Rederijkerskamer WOCO, waar Derk Sibolt Hovinga het lied voor schreef

Wist U, dat er een Dansclub bestond, die de naam draagt „SCHUIFEL“
Zij is verleden week opgericht en is voortgekomen uit de Zwemmers,
Tennissers, Hockeyers enz. uit Winschoten

Dezen nodigen U uit hun

Eerste Dansavond

aanvang 7.30

te bezoeken, die gehouden wordt op

2de KERSTAVOND IN HOTEL DOMMERING

Dit belooft een groot succes te worden, door Dommering's nieuw hutaarkst
„THE PLUS FOURS“ er zijn medewerking aan verleent

In de loop der avond zal er op vertoon van deze kaart gelegenheid worden
gegeven zich als lid op te geven. Zonder deze kaart kan geen entreekaart
verstrekkt worden

Nadere bijzonderheden zullen op de dansavond bekend gemaakt worden

Het voorlopig Bestuur: G. SCHURING

A. MOOI

H. BREURKEN

▲ Uitnodiging voor de dansavond in Hotel Dommering, Winschoten

Rederijkers

De Rederijkers waarvan
Derk Sibolt Hovinga deel uit-
maakte, kwam vaak bijeen in
Hotel 'De Witte Zwaan', het
mooiste hotel in Oostwold.
Het pand lag enigszins ver-
scholen onder de bomen. Die
avonden in Hotel 'De Witte
Zwaan' boeiden Hovinga in
hoge mate.

Balloade van twee Oostwolmer Amerikoanen!

Twee man, oet het goie holt
Dei gingen vot oet Oostewold.

Ze wazzen veerdag en goud staark
Maer vonnen in heur loug gain waark.

Ze gongen noar Amerikka,
Veul aanders kwammen heur nog noa!

Ze worren riek doar en ook old
Maer houlen wenst noar Ooste wold.

Dou kwam t' besloet: t'loug van gleer
Weerom zain veur de eerste keer.

Eerst voaren over d'oceaan
En den mit train noar Winschoot gaan.

Den rieden mit tram O.G.
Van Winschoot noar het olle stee.

Bie Goldhoorn blift de team ja stoan
Net bint t'hotel de Witte Zwaan.

Doar is veur reizigers van ver
Vast wel n' slaapstee en n'ber

Al is 't' ook in de hengstestaal
Stoef bie de olle Koudeipsaal.

Woar t'zundoags ait goud kaaiern is
In de netuur, gezond en fris.

En as de haarbaarg open is
Koop wie'n borrel, dat is wis.

Aan ronds laovel in jachtswaid'
Van doar is ait gezelligheid.

Ze binnen t' noar Winschoot gaan
Maer zaggen naergens meer n' tramboan.

n'Taxi brogd heur op ^{den oet} t' stee
van Oostwolds station O.G.

Ze vonnen wel ^{an} open gat
Mit stogkerij bie weg en pad

Maer het hotel de Witte Zwaan
Dei zaggen ze doar naergens meer stoan.

Gein goog gebouw mit muren wit
Gein haarbaarg, en bak ^{aan} deurrit.

Gein hoaven en gain tiggelwaark
Gein Koudeip meer bie d'olle keark.

Woar men aleer op t'gladde ies
Voak scheuvellap veur spek as pries.

En naergens meer n'boerenloan
Of boerenheert om laangs te gaan.

Op Goldhoorn wel aan elke kaant
Het koren op het boerenlaand.

Maer waar is meulen dei doar ston
Dei mit zien rouw draaien kon?

En waar dei olle boerderij
Mit witte muren bleek as snei?

In Moushouk ook gain meulen meer
Of waterloop nog van veleer.

Maer kiek den kiek den toch
Doar ligt het Viskerij ja nog.

En t'dut ons goud en ook wel nij
Is dat nait d'olle pastერი?

Maer breken dut mie no de klomp
Woar is de olle Nortonpomp?

wordt vervolgd.

D.S.H.

▲ Uit de schoolkrant van de openbare kleuter- en lagere school aan de Havenstraat te Oostwold. Hierin is het gedicht 'Balloade van twee Oost- wolmer Amerikoanen' opgenomen, Derk Sibolt Hovinga heeft zelf hierin correcties aangebracht.

De raaize noar Peries

Derk Sibolt Hovinga dacht in zijn laatste jaren terug aan die gedenkwaardige zomer van 1939. Vlak voordat de Tweede Wereldoorlog losbarstte over Europa. Hitler zaai-de dood en verderf. Het leven werd er niet prettiger op.

In 1939 ging Derk Sibolt met zijn volle neef Harm Onno Ebbens op de fiets naar Parijs. Een hele onderneming in die tijd. Hij schreef er een boek over: 'De raaize noar Peries van twei Oldamster boeren deur ain van heur verteld'. Hierin komt hij op een andere manier tot de lezer; als een man met veel gevoel voor humor en een grote opmerkzaamheid. Derk Sibolt Hovinga zag alles in een bepaald perspectief als de nuchtere Groninger boer.

*De raaize noar Peries van twei Oldambster boeren,
deur ain van heur verteld.*

Op humoristische wijze vertelt Derk Sibolt in 110 vierregels over de reis naar Parijs en een herhaling van die reis 20 jaar later. De reis en de herhaling zijn afgedrukt in het Cultureel Maandblad Groningen, resp. op blz. 193 van jaargang 2 (1960) en blz. 146 van jaargang 10 (1968). Deze vierregels werden pas eind jaren zeventig gebundeld.

Het verhaal begint zo:

*Aaleer joaren, kwait 't nog zo best,
Bin'k ais noar Peries tou west
Om de boudel doar te zain;
Mit mien neef, 'k was nait allain.*

*Kerel, wat 'n viel' was dat
Groter nog as onze stad
Groter hoezen, groter torens
En nog grotere bekorens* (....)

U bent ongetwijfeld nieuwsgierig geworden naar de volgende coupletten, gaan ze "verzieten mit dei nuvere fraanze grieten"?

(OPDRACHT) Ga naar een bibliotheek of boekhandel en haal de bundel, om dit verder uit te zoeken.

- Nevendag bij de oom van Derk Sibolt Hovinga, oom Derk en tante Beddy. Zijn neven: Boelo L. Tijdens, Ebel Dijkema, Derk Sibolt Hovinga, Harm Onno Ebbens, Harko Ebbens, Eltjo Ebbens, Onno Hovinga en Onno Dijkema. Derk Sibolt Hovinga staat uiterst rechts, naast zijn tante.

▲ Nevendag met Onno Hovinga, Boelo Tijdens en Harm Onno Ebbens

De Raaize noar Peries van D.S. Hovinga herdrokt

Op de dag dat Derk Sibolt Hovinga zien 85ste verjoardag vierd hebben zol, vief joar noadat e op t zulfde stee de eremedaille in de Orde van Oranje Nassau in gold in ontvangst nemen mog, von op zotterdag 22 oktober 1994 in Restaurant Koetshuys Ennemaborgh in Midwolde de prezentoatsie ploats van de herdrok in gebonden vörm van t bouk 'De Raaize noar Peries van twee Oldambster boeren deur ain van heur verteld, anno 1939', dat eerder verscheen bie oetgeverij Stabo in 1977.

Hovinga schreef t verhoal in dichtvörm noar aanlaiden van twij raai-zen dij e in 1939 noar Peries moakt haar, soamen met zien neef H.O. Ebbens. Tiedens n biezunder sfeervolle bieainkomst rond d'open heerd van t koetshoes van d'Ennemoabörg, woar de gasten ontvongen werden met kovvie en appelgebak met slagroom en noa t officiële gedailte nog even gezellig noaproaten konden onder t genot van n hapje en n drankje en pïanomuziek van Martijn de Wilde, wer t eerste exemploar van t nije bouk aanboden aan Dr. Jan J. Boer. (...)

▲ Reisgezelschap naar Insbrück, Derk Sibolt Hovinga torent rechts boven het gezelschap uit.

► Impressie van de foto's die Derk Sibolt Hovinga tijdens zijn reizen maakte.

Reizen, stedentrips en 'Nooit Maaint'

In 1944 werd Derk Sibolt Hovinga zelf boer. "Dichter und Bauer", hij bleef boer tot 1966. "Boer en dichter zijn, gaf samen zin aan mijn leven", aldus Hovinga. Daarna moest hij dat zware werk als boer noodgedwongen opgeven. Het werd te zwaar voor hem. Opmerkelijk is ook, dat de dichter alles bewaarde. Hij had een brede

belangstelling voor uiteenlopende zaken, las veel en verdiepte zich in de materie. Tegenover mensen kon hij afwachtend zijn, had wel een luisterend oor en bleek in de omgang altijd voorzichtige.

In tegenstelling tot zijn verlegen karakter bezocht hij ook vele grote steden in Europa zoals Rome, Bre-

men, Hamburg, Parijs, Brussel en de Côte d'Azur met zijn mondaine badplaatsen Cannes en Nice. Derk Sibolt Hovinga verdiepte zich in de historie van diversen landen en culturen. Hij was zelfs lid van de dansclub bij Hotel Dommering 'Never Mind'. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd deze club 'Nooit Maaint' genoemd, omdat de Duitsers niet toestonden dat er Engelse woorden in het openbaar werden gebruikt.

▲ Lidmaatschapskaart
'Never Mind'

Riviera

Dit is de uterdiek van 't zuden,
Doar klokken van de kathedroalen luden
Aan de blaauwe, blaauwe zee.

Doar ait de gruine golven klotsen
Aan de staile, rode rotsen
Van de Mediterrané.

Blaanke steden liggen smeten
Doar de golfslag het vergeten
Leste gronden vot te vreten.

Veur de baargen, doar de kronkelwegen
Zok as linten slingern tegen
In de glène zunnevegen.

Bougainville's aan de muren bliuen
In Monte Carlo, Nice en Menton
En appelsienen laangs de stroaten gruien
En hoge palmen in 't gazon.

Oostwold (Old.)

D.S. Hovinga

- ▲ Impressie van de foto's die Derk
- ▼ Sibolt Hovinga tijdens zijn reizen maakte

- ▲ Zelfs in Parijs en tijdens andere reizen
- onderhield Derk Sibolt Hovinga met zijn
- vader een intensieve correspondentie

Wadlopen en andere hobby's

Meerdere malen ging Derk Sibolt Hovinga wadlopen met zijn vaste maatjes Burema, Schortinghuis en Cleveringa, niet alleen in Noord-Groningen, maar ook in Duitsland. Hij kon er boeiend over vertellen. "Ik was een van de eersten die met een gids het wad overstak", vertelde hij.

Verder schaatste hij graag lange afstanden, zwierde over het ijs en genoot met volle teugen van de winterse pracht om hem heen. Ook fietste hij graag en liep hij drie keer over het Wad naar Rotummeroog.

Hij reisde graag naar verre oorden en over al die liefhebberijen schreef hij met verve en enthousiasme zijn gedichten.

▼ *Er is een geheimzinnig meisje dat hij in Duitsland ontmoette en dat door hem Grethe werd genoemd in dit gedicht.*

De Rien

Over de Rien	Woar 't laive wicht
Mit hoge rogge,	Bie de Rien
Over de Rien	Al op mie wachtte
Doar lag 'n brogge -	Bie de Rien
'n Brog van stain;	In de moaneschien
Boven de Rien	
Van Wied te zain.	As ik heur smokte
	Bie de Rien
En op dei brog	As ik heur drokte
Over de Rien,	Bie de Rien,
Doar was 'n tol	Dee 't laive wicht
Veur over Rien	Al bie de Rien
Tussen Bonn en Boil	Al bie de Rien. Rien (...)
En bie dei tol	Moar aan dei brogge
Over de Rien,	Over de Rien
Doar was 'n tol	Denk ik nog voak weer trogge
Gaf ik 'n pfennig of tien	Al aan de Rien
Veur over Rien,	Bie moaneschien
As ik noar Grethe wol	De Rien
Van over Rien, (...)	De Rien...

▲ Wadlopen met Burema, Schortinghuis en Hofman

- ▼ Derk Sibolt Hovinga (staand links) op familiebezoek bij nicht Immy v.d. Veen-Hovinga (tweede van rechts) op de 'De Veenhove'. De zus Anna Hovinga woonde daar intern. Op de foto geheel rechts staat dhr. Bé van der Veen, directeur van de Winschoter Courant. Hij stimuleerde Derk Sibolt Hovinga om zijn gedichten te publiceren. De eerste bundels zijn door zijn drukkerij gemaakt.

Op 't Wad

Deur brits en bragels
Van 't waike sliëk
En zolte wagels *golfjes*
Ver boeten diek,
Doar doezend stilten swiegen
En zulte winden siegen

Wat zöchste en wat wille
Op 't wad in wiede stilte?

Langs ploat, tjariet
Op 't ainzoam pad,
Deur priël en riet
Van 't verre wad
Doar de getijen stromen
In aaiweg goan en komen!

Wat zöchste en wat wille
Op 't wad in wiede stilte?

Het wad omhoog
Doar wagels broezen
Om 't blinkend oog,
Doar nuunders soezen,
Doar widde maaïwen sweven,
Doar is 't 'n frijer leven!

Dat zöchste en dat wille
Op 't wad in wiede stilte?

▼ Instructies voor een wandeltocht over het wad naar Rottum

*Omte Rijk Sibolt,
hiet hem een avonds alom. Rottum
In omvang en je meent?
L. J. Haverkamp
Gasthuisdijk, Wadd.*

Wandeltocht naar Rottum.

Op 23 en 24 Juli zal een wandeltocht naar Rottum worden gehouden. De toestemming van de Directeur van de Rijkswaterstaat is hiervoor verleend.

Vertrek van de dijk op 23 Juli om ± 1 uur n.m.
Vertrekpunt Oettersloot "De Zeezeem" - 4 km. ten Noorden van Uithuizen.
Bij de Voogd op het eiland kan overnacht worden. De terugreis op 24 Juli geschiedt per boot van Rottum naar Noordpolderdijk om ± 9 uur. (Noordpolderdijk ligt 4 km. westelijk van de Zeezeem).

De reis naar Uithuizen kan per bus en per trein plaats vinden.

Reisvoorbereiding:

Van 22 tot 26 Juli wordt overnachten.

Benodigheden:

3 maaltijden brood meeneemen. Andig drinken en verfrissing voor onderweg. (duur der tocht ± 3 uur, afstond nadelijk 11 km).

Meermalende gewoonteschoenen absolute noodzaak. Zo mogelijk een borreltje meeneemen voor de Voogd en zijn knechten. Lichte bagage en lichte kleding.

Bij harde winden tot noord-westen wind en slecht weer kan de tocht niet doorgaan. Dit kan echter bij de uitkomst ter plaatse bekeken worden. Mocht het weerbericht voor 23 Juli echter slecht weer voorspellen, dan heeft geen voorbereiding gemaakt te worden.

De uitdaging is aan ± 10 mannen gesteld. Met het oog op de veiligheid is het niet wenselijk, dat het gezelschap groter wordt.

Fototoestellen meeneemen.

Men kan ook per auto naar het vertrekpunt gaan. Doch het is niet mogelijk met de wagen bij de dijk te komen. Deze kan echter gestald kunnen worden in een boerderij op ± 500 m. afstand van de Zeezeem.

lezers in de pen

Dollard (8)

*Bij zware noordwester storm, veel
baart de Dollard ons veel zorgen.
Ieder hoort men er over spreken,
of de dijken dan zullen breken.*

*Geheel Noord-Groningen wordt dan
bedolven*

*onder de hoge, zware woeste golven.
Maar dat niet alleen,
ook naar Duitland stroomt dan het
woeste water heen.*

*Om dit te verhinderen, is er slechts één
mogelijkheid,
verhoog zo SNEL mogelijk de
Dollarddijk.*

*Regering (of instanties) die hier over
gaan,*

*laat toch Noord-Groningen niet
onder water staan.*

*U weet dan hoe het gaat,
dijkverzwaring is helaas te laat. Laat
het zover toch niet komen,
dat alles onder water gaat stromen.*

*Instanties, gaat U toch zo snel
mogelijk bezinnen,
om er daadwerkelijk mee te beginnen.*

M. J. FOGEL,

Zuidlaren.

Dollard (9)

Voor een opmerkelijk lezer is het opvallend dat degenen die zich in Deze Krant in ingezonden stukken uitspreken voor binnendijks, allen buiten de Dollardregio woonachtig zijn. Men zou hieruit kunnen concluderen dat binnen de eigen regio geen mensen dit standpunt delen, doch nog steeds eensgezind voor buitendijks zijn.

De genoemde schrijvers stellen: binnendijks staat vast. Maar is dat wel

zo? Omdat de huidige regering 1A heeft afgewezen? Maar daarmee staat binnendijks nog niet vast. Want de hele Dollardregio wil het niet. De meerderheid van de Groninger staten wilde het niet. En de meerderheid der Tweede Kamer wilde het niet. En de regering heeft bovendien nog laten blijken dat regeringsbesluiten (indertijd van minister Suurhof) al zijn ze besloten herroepbaar zijn.

Dus zo vast staat binnendijks niet. Vast staat alleen dat het college van Gedeputeerden in minderheidspositie en de regering in minderheidspositie niet willen uitvoeren wat de meerderheid verlangt. Een buitendijkskanaal voor afwatering en scheepvaart, beschermd door een nieuwe dijk op Deltahoogte! Moet de meerderheid dan nu maar toegeven aan de minderheid om veiligheidsredenen? Moet de zaak daarom, maar weer in eindeloze discussie en tweespalt worden getrokken zonder andere uitkomst, dan, dat de ene autoriteit de andere de schuld geeft en de zwarte piet toespeelt?

Regeren is iets anders. Dat is genomen besluiten uitvoeren. Dit in overleg met de betrokken Waterschappen, die ondanks de tegenwerking die ze ondervinden en de weinige dank die ze daarbij oogsten, en ondanks de ontoereikende dijk situatie, onze veiligheid in nood, zo goed en zo kwaad het gaat, beschermen. Wanneer men dan om welke redenen dan ook geen meerderheidsbesluiten wil uitvoeren, spelend met de ijdele hoop, dat de meerderheid wel zal buigen dan speelt men als verantwoordelijke autoriteiten met woest zeewater en daarmee de veiligheid van het gehele gebied, met mensenlevens en vee. En hetzelfde doet in tweede instantie de meerderheid, als ze haar standpunt niet waar maakt. De veiligheid van onze regio offert het altaar der partij politiek in de hoop dat het roer daar vanzelf omgaat? Gevolg zal weer zijn zoals het in de kroniek staat: Door versuimenis der partijen die de dijken hooren te maken konden de dijken niet staande houden en die daer verre van wouden wouden niet dijken zo zijn deze carspelen tot de Dullert vegaen.

Moet het dan weer zo ver komen? Ellende over ons?

D. S. Hovinga,
Oostwold (O).

- ▲ Dat Derk Sibolt Hovinga een vooruitstrevende mening had op het gebied van waterbeheer, blijkt uit dit ingezonden artikel, waar hij min of meer de 'Blauwe stad' aankondigt.

▲ Pasfoto van Derk Sibolt Hovinga in de jaren '60.

Derk Sibolt Hovinga hield bijzonder veel van de natuur in al haar facetten. Hij schreef over regen en storm, zonneschijn, wolken, bomen en struiken. De mens kwam in zijn gedichten nauwelijks voor. Dat werd hem wel eens kwalijk genomen. Derk Sibolt Hovinga gaf dan als antwoord:

"Ik zie dat anders, de natuur heeft een diepere achtergrond. Daarin kun je heel andere dingen lezen. De strijd om het bestaan, bijvoorbeeld. Twee bomen die elkaar betwisten. De één wint misschien, de ander sterft. Het mysterie van het bestaan zie je in de natuur terug. Daarin kun je God tegenkomen. Voor mij is hij geen man maar een soort samengebundelde energie. Een dergelijke filosofie kun je achter de woorden van een gedicht leggen, ook als je over de natuur schrijft."

Hij ontwikkelde zich in de schaarse vrije uren tot één van de grootste dichters die Groningen heeft voortgebracht. Er zijn maar liefst tien bundels van hem verschenen. Derk Sibolt Hovinga was een man van weinig woorden, hij leefde in zijn gedichten. Bij het lezen van die gedichten leer je de ware Derk Sibolt Hovinga kennen. Een bescheiden en onbaatzuchtig mens, zoals ook Simon van Wattum, Jan Boer en Saul van Messel. Ook zijn er van zijn hand historische beschouwingen en volksliederen voor Midwolda, Oostwold en Meerland verschenen.

Hij zei eens tegen een journalist van de Winschoter Courant: "Dichten heeft iets van een onweersbui. Je maakt van alles mee en bouwt een soort spanning op. Plotse-ling komt er dan de ontlading."

Over Jaarfke, het wad en de vereniging

In Deze Krant van 27 juni '65 mocht ik een verslag schrijven van een wadlooptocht naar Rottumeroog, toen nog pionierswerk, en daarop aansluitend een verslag van een gesprek met Jaarfke over het wad in het nummer van 30 juni '65. Jaarfke is, zoals wel bekend zal zijn, de profeet van deze kustgewesten, die o.m. het ontstaan van de Dollard, alsmede de latere herinpoldering geprofeteerd heeft, hetgeen later ook zo gebeurd is.

Jaarfke is als het ware wijsheid uit

uit zullen komen? De toekomst moet leren of de oude profeet zijn vooruitziende blik heeft behouden. Een tijdstip voor het gebeuren is door hem niet genoemd maar de profeet heeft ook voorspeld dat de hele Dollard weer land zal worden!

Een en ander is geen koren op de molen van de vereniging tot behoud van de waddenzee. Deze vereniging doet ongetwijfeld nuttig werk waar ze op komt voor zuiver wadwater, vogelbescherming en wadrecreatie, alle drie waardevolle elementen die ik als oud wadloper ook wel terdege ken

voorkeur geven aan inpoldering van één of meer sectoren van het wad langs de Eemsmond. Want volgens de waterbouwkundige ingenieurs moet de inpoldering in sectoren plaats hebben telkens tussen een eiland en de kust. Maar dat is dus nog niet de hele Waddenzee, onze regio wil nu eenmaal een goed haven- en industriegebied aan de Eemsmond, maar niet ten koste van het oude land en de dorpen en daarom niet groter en uitgebreider dan de belangen van de achterliggende regio's vereisen, al zal een ander wel een zekere ontlasting van de overvolle randstad en Rotterdam-Europoort

Stad, 26 April 1955.

Beste Derk Sibolt,

"De Warf" verschiint haalf Maai. Roelfsema is veurzitber worden van Redactie. Hendrik de Vries is d'r bie Komen. Nou gaat 't goie kaant op.

Omslag wordt suggestief, pepierenformaat wordt goud. En nou - ienholten. Doar mout wie veur zörgen, jong.

Ik reken op die. Hans Eléma en ik stuurden aal waark op veur 't eerste nummer. Prof. Heeroma ook.

Hes d'r gain gedichten liggen? Stuur ze maar naar Dr. Formsma, Sint Jansstraat 2, Stad.

gMaai: Vergoedern bie Kerstholt. Koms toon ook, hè.

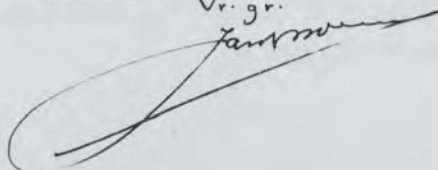
Aan't waark, jong, hur.

't Beste, was mooks, veur "de Warf".

Oj't ook stoer deur kloeten klauwt,

't Mout:

Vr. gr.

▲ Ingezonden stuk in Het Groninger Dagblad van Derk Sibolt Hovinga, 1965

◀ Brief van Jan Boer uit 1955

- *Derk Sibolt Hovinga in gesprek met Boelo Tijdens (neef).*

- ▲ *Het 'börgje' van Derk Sibolt Hovinga aan de Huningaweg te Oostwold, foto rechts hetzelfde huis in een winterlandschap*

Het Groninger land

Wonend op de vruchtbare grond van het Groninger land, overgeleverd aan de nukken van de natuur, ondoorgrondelijk en onvoorspelbaar met mooie, blauwe luchten waarin immens witte wolken zachtjes overdrijven en dan weer angstaanjagende zwarte wolken, dreigend en boosaardig met hagel- en regenbuien. Met in de winter sneeuwbuien, die alles omtoveren in een nieuwe, witte wereld. Het 'börgje' van Derk Sibolt Hovinga lag er op die momenten vredig bij. De dichter en boer Hovinga hield van zijn land, zijn beesten en de elementen. Hij voelde zich nergens beter thuis dan in zijn dorp Oostwold, waar hij geboren en getogen was.

Uit les 10 van Meijco van Velzen

Derk Sibolt Hovinga leest graag boeken van A. Roland Horst en over de Edda en luistert graag naar Beethoven. Ter gelegenheid van zijn vijftigste verjaardag verscheen in 1960 zijn tweede gedichtenbundel 'Miemern in twijduustern'. Het was een initiatief van zijn vrienden Jan Boer en Simon van Wattum. Jan Boer zegt in het voorwoord van deze bundel het volgende: "Hovinga is ien zien gevuiligste verzen n dreumer, ain dei gern miemert over de boerenwereld ronnom hom tou. Wat dat betreft is e meer dichter as Oldambster boer. Dat dreumaailand zöcht Hovinga ien zien stille uren steevast weer op en van doar oet miemert hai over zien laand en zien luchten, over stilte en störm, over wezens dei nait van dizze wereld bennen, over mensen en dingen ronnom hom tou."

Meer dan 150 mensen hadden bij voorinschrijving ingetekend. Ook mr. D.U. Stikker, de ex-minister die toen in Rome zat als secretaris-generaal van de NAVO en het ging hem allemaal veel te langzaam. "Waar blijft die bundel nou", schreef hij naar de uitgever, maandenlang wacht ik er al op." Ook mej. Engeltje Boven (zijn huisvrouw) behoorde in 1960 tot de intekenaren. (Bron: Nieuwsblad van het Noorden, 5 februari 1983)

▼ Jan Boer overhandigt de dichter Derk Sibolt Hovinga de fraaie uitgave van zijn bundel 'Miemern in Twijduustern'

Vrijdag 30 september 1960

MIEMERN IN TWIJDUUSTERN

Dichter nam gebonden exemplaar van eigen
bundel in ontvangst

Gistermiddag vond in intieme kring een enigszins plechtig, doch ook feestelijk gebeuren plaats, dat in de eerste plaats belangrijk is voor hen die belangstellen in de Groninger taal en letterkunde.

Miemern in twijduustern

van D. S. Hovinga

het vorig jaar, 22 oktober, werd de Groninger dichter Derk Sibolt Hovinga vijf-tig jaar. Toen werd een bundel van hem in het vooruitzicht gesteld. Gelukkig is het boekje nog bijtijds versche-nen. Want de een-en-vijftigste verjaardag naderde reeds met rasse schreden.

Keurig verzorgd zag bij J. D. van der Veen N.V. te Winschoten „Miemern in twijduustern” het licht, waarin het talent van Hovinga werd bevestigd. Hovinga is voor alles natuurdichter. Telkens en telkens weer staat men verrast over de bereikte resultaten. Eenvoud gaat hier naast een volledige beheersing van de Groninger taal. Zo bijvoorbeeld „Haarst”:

't Is haarst.
De locht hangt vlood.
Om koale kampen
Dicht in dampen
Slopt de dood.
De bomen stoon
Gries en vergoan
De takken bloot
Het licht is aarm
De maaiwen kaarm:
Staarm.

't Is haarst,
De wolken graauw
Dicht om mie tou.
't Gruinlaand is smaart
De vurgen swaart
De grond is waik
En ales zaik.
Het zicht is naauw
En ales-hou?
Flustert:
Raauw.

▲ Derk Sibolt Hovinga schrijft n opdracht in t eerste exemplaar van *Miemern in Twijduustern*. Achter hom staan v.l.n.r.: Simon van Wattum, R. de Graaff en Jan Boer. Jan Boer schrijft in het voorwoord van *Miemern in Twijduustern*: „En dan kennen wie rusteg vaststellen, dat Hovinga totnogtoe meer verdaipt het ien dingen as ien mensen, dat e meer netuur-dichter is as mensen-dichter.”

Dit is romantiek, onvervalst en won-dertlijk boeiend. Er staan meerdere van deze mooie gedichten in deze bundel. We hebben bovenstaande in zijn ge-heel overgenomen, om te laten zien, waartoe Hovinga in staat is en welke prachtige gedichten in „Miemern in Twijduustern” werden opgenomen.

Het is een bundel, waarmee de Groninger beweging op zijn best gediend wordt.

W. J. EELSSEMA

MIEMERN IN TWIJDUUSTERN

De Groninger dialectliteratuur heeft weinig suiveres lyriek opgeleverd. Dat zal wel aan de aard van de Groningers liggen, die met hun diepste gevoelszin niet graag te koop lopen en die, als ze er eens tilling aan geven, hun toevlucht nemen tot de bekende Groninger humor, of, wat erger is, tot een vorm van sentimentaliteit, waar je „naauw” van wordt.

In een wat vroegere periode, zo in het eerste kwart van deze eeuw, vinden we echter lyriek, met name natuurlyriek, bij J. Dijkstra (Rijk), eveneens bij Geert Teis Pen. In enkele van zijn beste verzen. In onze tijd is Jan Boer, en niet alleen in zijn gedichten, in wezen een lyriker, die met een zekere wenselijkheid de veranderingen, vaak het verval, constateert van het Groninger platteland, het oude vertrouwde dorp.

De lyriek van Hovinga heeft naar vorm en inhoud een geheel ander karakter. Hovinga is geen zeer productieve schrijver en ook de motieven, die hij behandelt, zijn niet zeer gevarieerd.

Over DERK SIBOLT HOVINGA naar aanleiding van het verschijnen bij J. D. van der Veen N.V. te Winschoten van zijn jongste gedichtenbundel.

eerst, maar zijn lyriek is van zeer persoonlijke aard en m.i. een unicum in onze Groninger dichtkunst.

In zijn „voorwoord” bij *Miemern in twijduustern* merkt Jan Boer terecht op, dat de mens, in zijn strijd om het bestaan, in Hovinga's gedichten slechts een ondergeschikte rol speelt, en dit geldt niet alleen voor deze bundel. Is dit een gemis? Jan Boer voelt dit wel als zodanig en zo zullen er zeker velen zijn. Maar we kunnen het ook anders bekijken en vragen: is de mens, hoe-much gezien, gezien als iets anders in het heelal belangrijk? Allen is nu een-maal betrekkelijk in deze wereld. Wat voor de een of wat in bepaalde om-

standigheden belangrijk is, behoeft dit voor een ander of onder andere omstandigheden helemaal niet te zijn. Kr-e zijn toch ook grote schilders, die inden of nooit mensen schilderen! Zeker is wel, dat Hovinga heel veel mensen-gedoe, vooral in de grote steden, maar een maal gedoe vindt, zoals, dunnet mij, wel blijkt uit zijn gedicht „De raalen naar Fierst” in het novembernummer van *Groninger* j.l. Als ik Hovinga goed be-griip, dan blijkt uit zijn tot dusver gepubliceerd werk, dat voor hem de na-tuur in al haar schakeringen, in al haar openbaringen, zo machtig en groots is, dat de kleine mens in deze gebemzin-nige, dreigende, soms huiveringack-kend schone wereld tot bijnaak wordt.

In zekere zin, maar alleen in zekere zin is Hovinga een on-Groninger: dromer, een mysticus, die graag in twij-duustern miemert, maar hij is niet van zijn dromer-zijn volkomen bewust en weet aan de indrukken, die de natuur op hem maakt en aan zijn gevoelens-acties daarop, niet zelden een opvallende vorm te geven, een vorm, die in de eerste plaats tot ons spreekt door een sug-gestief gebruik van woorden, klanken en bezijsverbindingen, die ons eerder aan dingen en situaties, die eenwzig zijn, doen denken, dan aan het da-gelijkse werk en de dagelijkse zorgen van de mens in 't algemeen of van de land-bouwer in 't bijzonder. Vergelijken bij de grootsheid van de natuur valt de mens in het niet, ook de dichter zelf. Zijn taal is alleen als klankbord te fungeren van wat door velen niet wordt gehoord, als projectie van wat door velen niet wordt gezien, maar wel opge-nomen en teruggesloten wordt in en door de onwankelbare en scheppende geest van de dichter.

Want alleen de dichter verstaat het: Duistern van de dingen in hun eigen taal.

„Miemern in twijduustern
As de dingen flustern
In heur eigen taal
En de diepste weiden
Del in 't leven gellen
Heu gehaim vertellen
En gedachten
In de nachten
Openblijuen
En den overvliuen
— As de steerns lichten —
In gedichten”

G. H. STREURMAN

Groninger grond

Derk Sibolt Hovinga leefde als een sober mens, eenvoudig was zijn motief. Eind zestiger jaren stopte hij met het werk op de boerderij en ging zich geheel wijden aan het dichterschap. Na 1972 leek de bron opgedroogd, in elf jaar tijd verscheen er geen nieuwe bundel meer van zijn hand. Derk Sibolt Hovinga keek daar niet van op, hij zag het anders.

Het gedicht 'Westerwolde' uit 'Miemern in twijduustern' benadrukt de schoonheid van Westerwolde, het landschap waar volgens Derk Sibolt Hovinga "één van de Gronings beste schrijvers", Jan Hendrik Neuteboom, heeft gewoond. Een van de bekendste gedichten van Hovinga, is een belijdenis aan zijn streek, het Oldambt.

- ▼ Loflied over het
Oldambt, met
tekst van Derk
Sibolt Hovinga en
muziek van Jan
Boer

Weerden van
Derk Sibolt Hovinga.

't Oldambt
(Boerenlied)

Muziek van
Jan Boer

Braid en Krechtteg.

On-der wie-de, lich-te loch-ten Mit heur
wit-te wol-ken-vloch-ten Waait mien weel-derg Ko-nen
laand, Waait mien weel-derg Ko-ren laand!

2. Boerderijen, heege ferten,
Steen as mochtege Kerzerten
Braideet in de zonnebroend, (bis)

3. Rechte, glenne, open wegen
leopen liek as lichte vegen
Dat oem
Deur de poert van polderdick (bis)

4.
In dei stille, wiede wereld
Vuult de vrye boerenkerel't:
't Olde Ombt, doe bist mien riels! " (bis)

Copieeren op Zondag 20 Februarij 1943.

ant van

Oldambt

Bin 'k heer.
'k Vraag nait minder
'k Vraag nait meer.

Oldambt;
Mien volk,
Mien laand,
Mien heert,
Mien lot.

Wik nait vot

n in 't lest
Bin ik west;
In dien schoot
In de dood
Rust ik.

Dat wik.
Oldambt.

Doar deur het hooge koren
Dat bogt in d'oavendwind
Lopt langs 'n laange loane
Allen 'n lutje kind

De zun zonk deel in 't weste,
En vaarft de wolken rood;
't Wordt stiller bie de loane,
Woar net nog 'n raitvink float.

De wind soest deur de rogge
Dat golft no as 'n zee.
'n Blaauwe korenbloume
Zoit mit van joa en nee.

Dei mooie blaauwe bloume
Zag 'n lutje kind doar stoan.
Ze stapte dou in 't koren
Och haar ze 't moar nait doan.

En 'n endje wieder zag ze
Nog net zo'n bloume stoan,
En aal moar wieder, wieder
Lopt z'oaf van laange loan.

De hooge smuie oaren
Boegen veur het kind oet zied
De roggeboaren zingen
Van nacht en vrouger tied

Doar vlogt wat over 't koren
Oet d'oaren dook het op:
'n Swaarde grode spoukwief
Mit hoareg roege kop

't Kind vuilt 't onhaail komen,
Bloum'n valen heur oet de haand
Het koorn begunt te zwaaien,
't Is duuster op het laand

▲ Pentekening
Roggemouer

◀ Als klein kind was Derk Sibolt door de verhaaltjes, die de meisjes die op hem pasten hem vertelden, zeer geïnteresseerd in de Roggemouer, de korengeschiedenis, waar je voor moest oppassen. Het was een waarschuwing voor alle kinderen om niet in de korenvelden te lopen, want dan kon er iets ernstigs gebeuren. Kort voordat Derk Sibolt Hovinga in 1929 zijn gymnasiumdiploma behaalde, maakte hij zijn eerste gedicht in het Gronings. Het kreeg de titel 'Roggemouer'. In 1998 werd 'Roggemouer' opgenomen in de liedbundel 'Laidjes en Laiden van 't Oldambt en 't olle Loug', met illustraties van Nynke Hovinga.

(....)

Groninger schrijvers

Derk Sibolt Hovinga correspondeerde regelmatig met een aantal schrijvers in het noorden van het land, hij was erg actief op het gebied van de Groningse taal en zat in diverse literaire besturen en redacties. Op de volgende pagina's in dit boek vindt u een aantal brieven van literaire Groningse schrijvers en een kaart van prof. dr. J. Elema. Bovendien bevond zich in het archief van D.S. Hovinga de correspondentie met K. ter Laan, Derk Sibolt Hovinga respecteerde hem.

Ter Laan was een van de eerste strijders voor het socialisme en mede-oprichter van de S.D.A.P. in Groningen. Hij heeft jaren samengewerkt met Domela Nieuwenhuis, de grote leider van de arbeiderspartij. Ter Laan maakte ook het Groninger woordenboek, de Groninger Encyclopedie en schreef het boek 'Het Groninger Volksleven'.

Derk Sibolt Hovinga en Ter Laan waren geen politieke vrienden. Derk Sibolt Hovinga was liberaal en lid van de VVD, van het Socialisme moest hij weinig hebben. Hij vond het maar een stelletje oproerkraaiers. Voor Ter Laans literaire activiteiten had hij veel respect.

▼ Gedeelte van brief van prof. Elema, 6 maart 1960

PROF. DR. J. ELEMA

Lokveerweg 2

Telefoon 44358 (K 5900)

Giro 845162

Haren, 6 maart 1960

Beste Derk Sibolt,

Je gedrukt over Parijs heb ik doorgegeven aan de andere redactieleden. Persoonlijk ben ik er van om het in "Groninger" te plaatsen, alleen zou ik graag een aantal sheets willen schryffen, die van de "handeling" niet nodig zijn en aan de con-
tractie afbreuk doen. Het je begaafde briefje heb ik begrepen, dat je daarmee in principe akkoord bent. 16 maart hebben we reacties be-

Jan Boer

Jahresgelden 113 - Telefoon 0300/11464

Groningen, 1 januari 1967.

Beste Derk Sibolt,

Allereerst veel zegen aan 't nuijjaar.

H. Entjes
Nederlandsch Instituut
Ged. Zuiderdiep 38
Groningen.

GRONINGEN, 19 februari 1965.

Bijeenkomst Sien Jensema
STEDUM.

Uit naam van mej. Sien Jensema mag ik u uitnodigen voor een derde bijeenkomst op haar boerderij in Stedum, Lopsterweg 2, op zaterdag 20 maart a.s. Wij stellen ons voor weer tussen 10.00 en 11.00 u samen te komen om na de koffie, omstreeks 11.15 u., met de besprekingen te kunnen beginnen. De genodigden die van het station Stedum met de auto gehaald willen worden, kunnen dat op onderstaande strook medelen.

Het onderwerp, dat vooral onze aandacht zal vragen, is de samenstelling ons. van het z.g. jaarboek voor 1965 over regionalisme en regionale cultuur. Na het algemene en enigszins vage overleg op de laatste bijeenkomst in Stedum hopen wij nu tot definitieve afspraken te komen. Dat zal ook moeten, als wij het boek in het komende najaar klaar willen hebben. Het is daarom wenselijk, dat ieder vóór 20 maart zijn gedachten nog eens laat gaan over de inhoud en de mogelijke medewerkers. Uitgangspunt voor deze plannen, die door mej. Jensema geopperd werden, was de overweging een theoretische benadering van de al of niet reële grondslag van regionaal gericht streven op te stellen, welke benadering allerlei activiteiten op dit gebied een sinvolle vorm zou kunnen geven. Naast de theoretische beschouwingen over regionalisme zouden er in het boek literaire bijdragen opgenomen moeten worden om de leesbaarheid te bewaren. Vervolgens zullen wij ons bezig houden met een ander plan van onze gastvrouw. Zij denkt nml. over de mogelijkheid om aan een volgende bijeenkomst in Stedum een kleine tentoonstelling van regionale uitgaven en Groninger beeldende kunst te verbinden. Wij zullen er met elkaar zeker in slagen ook daarvoor een passende vorm te bedenken. Tenslotte zijn er een aantal zaken van algemene aard, waarover wij van gedachten zullen wisselen. Misschien vinden we nog gelegenheid tot het maken van een klein uitstapje in de naaste omgeving om de streek, waar we gastvrijheid genieten, nader te leren kennen. Dat zal echter ook van het weer moeten afhangen. De voorbereidingen ervoor zijn in ieder geval getroffen. In verband met het feit, dat niet alle genodigden zowel vóór als na de middag in Stedum kunnen zijn, lijkt het mij gewenst de volgorde van de onderwerpen van gesprek pas aan het begin van de bijeenkomst vast te stellen in onderling overleg en zoveel mogelijk rekening houdend met de beschikbare tijd van een ieder. Ik hoop dat velen van u op 20 maart in Stedum aanwezig zullen zijn.

Sien Jensema

Derk Sibolt Hovinga hield van het geschreven woord, literatuur en vooral gedichten. Een aantal actieve schrijvers uit de provincie hielden praat-sessies over een bepaald onderwerp.

Ze kwamen met een zekere regelmaat bijeen in de boerderij van de bekende Groningse schrijfster Sien Jensema aan de Lopsterweg 2 in Stedum. Ze zaten op die avonden te praten over bijvoorbeeld het jaarboek over regionalisme en regionale cultuur. In dat boek werden ook literaire beschouwingen opgenomen van o.a. Willem Diemer, professor Entjes (voorvechter van de Groninger taal), Simon van Wattum, gerenommeerd dichter en later hoofdredacteur van de Winschoter Courant. Verder maakten o.a. professor Elema, prof. Entjes en Jan Boer deel uit van de groep mensen, die graag bij Sien Jensema over de vloer kwamen.

▲ Nieuwjaarsgroet van Jan Boer en uitnodiging voor een schrijvers-bijeenkomst bij Sien Jensema.

Vosbergenspelling

In 1955 vond op het Landgoed Vosbergen (nabij Eelde) een conferentie plaats. Het was een bijeenkomst van diverse mensen uit de wetenschap en de regionale samenleving. Het doel was 'Inventariseren van fonologische systemen van de belangrijkste Oost-Nederlandse en West-Nederduitse dialectgroepen'. Als dit doel bereikt werd, zouden deze systemen een grondslag vormen voor een gemeenschappelijke spelling, zowel aan Nederlandse alsook aan Duitse zijde. Prof. K. Heeroma was de grote initiator en Derk Sibolt Hovinga verleende ook zijn medewerking.

In 1954 werd 't Swieniegeltje' opgericht. Hovinga was enige jaren redactielid van dit blad. Naast zijn redactionele bijdragen, werden ook gedichten van de schrijver opgenomen. In totaal werden 48 gedichten van zijn hand opgenomen in 't Swieniegeltje', waarvan verschillende in de Vosbergenspelling. Het hieronder gedeeltelijk afgedrukte gedicht van zijn hand, is in deze spelling geschreven.

't Swieniegeltje'

3-maandeliks tijschrift

verschijnt under leiding van dr. W. Diemer, prof. dr. K. Heeroma, D. S. Hovinga, dr. J. Naarding en Simon van Watum, in samenwerking mit de belangrikste schrievers in Grönegerland / Oostfriesland, Drenthe / Emdland, Twente / Bentheim, Gelderse Gêltscheip / Westmuntseland, Salland, Oost-Veluwe en de Stellingwarven.

Adres redaktie:

H. K. Haagebroek, Van Jiddokkeweg 34, Groningen.

Inholten:

1. Redaktie / Bie 't alj begjin.
1. Prof. Dr. K. Heeroma / Het experiment mit de streektaal.
5. Peter Bürger / Leste Gado.
6. Roel de Lange / Wierum ben 't darp.
11. D. S. Hovinga / Woarher?
12. Duit van Goot / De Gruneger dichter Jan Boer.
16. D. S. Hovinga / Winter.
17. Arend Lamm / Ogenbekederje.
18. Sen Jensema / Van ol Ool en 't Oolmst (fragment).
20. Herman Korteling / Das olden en den jongen Griebel.
23. Willem Diemer / Magelk ten marpen.
26. D. S. Hovinga / Reggerkaamp bie nach.
28. K. Heeroma, Jan Boer, D. S. Hovinga en J. Naarding / Ronken uut die hiern van weerd.

▲ Colofon van 't Swieniegeltje, jaar-gang III, nummer 1.

- Het opvallende aan dit gedicht, is de schrijver zelf. Derk Sibolt Hovinga ondertekende met A.G. Vos. Hovinga verklaarde later: "dat je mit de speurzinn van n Vos, bie t van achtern noar veuren lezen van de naam, ie mien naam aantrovven, op de menaaijer, zoals veul Grun-negers t uutsproken: S. Ovgä."

In het soezen
Van de linden
Flüstern stemmen
Van stil geluk

En ik, vöör mie?
Is dat den nait
Al laank vebie?

De blären russeln
't In saagte vrusseln
n Merel flaait
Het is sien laid
Wel wait! Wel wait!

A.G. Vos, bron: 't Swieniegeltje

Die laatste wortel voedt zich uit een gifbron

Ook was hij geboeid door 'Nunerkes' van de onderwijzer Jan Boer, waarmee hij later zeer bevriend zou raken. Ze dronken samen menig borreltje in het 'börgje' van Derk Sibolt Hovinga.

De ontlanding waar eerder in dit boek over gesproken werd, volgde tijdens de strenge winter van 1979. De sneeuw lag meters hoog en er verschenen geen kranten en tijdschriften. Derk Sibolt schreef in dat jaar de 'Balloaden, mythen, overleverns, gedichten en Laiden van 't Kustvolk' en daarna 'Bloaren aan de levensboom', in totaal meer dan 400 pagina's. Dat leek een heel karwei, maar Derk Sibolt zei: "het vloog er zo maar uit."

Ook vertaalde hij gedeelten uit het oud-IJslandse heldenepos de 'Edda' (uit het jaar 1000) in het Gronings. In de 'Edda' wordt verteld over een boom met drie wortels. Eén voor de hogere wereld van de goden, één voor de mensenwereld en één voor de wereld van duister en kwaad. De eerder verworven kennis over de Germaanse filologie aan de Rijksuniversiteit Groningen, is terug te vinden in onder andere 'Grepn oet de Edda en zijn vertaling van het 'Laid van Halewien' in 'Bloaren aan de Levensboom'.

Hier schreef Jan Boer zien eerste gedichtjes. Ien 1917 verscheen het allereerste ien druk. (Moandblad „Groningen”). Dat is nou viefteg joar leden.

1917-1967

Op 6 maa 1967 is zien golden dichtersjubileum herdocht ien zien geboortedörpke Röttum. (Hogelaand). Aan zien geboorteoes ('t bakkershoes) is 'n ainvoudeg plankje spiekert en 't gemeintebestuur van Kantens deupte de stroat, doar 't hoes aan staa it, mit de noam „JanBoerweg”. 't Zulfde gebeurde veur de noagedachtenis van de overleden Jacob Tilbusscher, oldste redacteur van 't moandblad „Groningen” en geschiedschrieuer. Ook hai was ien Röttum geboren en getogen.

Ter gelegenheid van Jan Boer zien vieftegjoareg dichterschap is d'r mit steun van 't Kammingafonds 'n bundel gedichten oetgeven:

„Wereld en Wie”

Oetgever J. Niemeijer, Peizerweg 138, Stad.
Verkriegboar ien elke boukhandel.

Z.O.Z.

Simon

Beste Derk Sibolt,

Mien vraauw die minste gedichten overbikt. Schoande ge-
nog waarmen die in Sted oal mit bekannere, zodat Boudel nait
einder neer 't Kammingafonds stund worden leen.

Jan Boer wil min stiel doon. Hai die vruuteld neer dron Elemen-
en dunt van goor n't leemmenwark te bekunden (om subsidie
te vraagen door)

Brief aan Kammingafonds die ik opsteld en neer Boer stund leen
vandeage neer griffie. Hangebroke stund worden n't Boer 't nait
aol te dake die mit schiedkonden.

Ik hoop dat 't subsidie deugdet. Kriegen wie n't vraagen, die
biemt onbekekt van mi.

Wan an een ast trest best binnenkort dorp de dion draut oek
te bliuen.

Beste grachten

P.S. Aekunden van gedichten te my nait gebund. Ik die Boer vraag inoatke
mit Elemen n't vruuteld draut te maken 't dake word deaen van leen
die.

Correspondentie tussen Simon van Wattum en Derk
Sibolt Hovinga. Uit de onderstaande brief blijkt hun
slechte relatie op dat moment.

Simon van Wattum
Oostereind 39,
W I N S C H O T E N

8 september 1959

Beste Derk,

Friend

Dien braif in daank ontvongen en mit verwondern lezen. Ik heb
niks/van dr. Naarding, net zo min as ik ooit wat van prof.
Heeroma heard heb. Allain dit: vleden week het Entjes opbeld
dat zien moeke slim zaik west het, zodat hai n zetlaank naarg-
ens aans tied veur had het. Hai vruig mie om biedroagen te
sturen veur 't Sw. Omreden ik 't slim drok hear, bin ik doar
guster eerst tou komen.

Wieder wait ik naargens wat van of en drukproeven heb 'k ook
nait kregen.

Dast doe mie aingaal weer (opzettelik ducht mie) beledegst en
dwaars over ain henlopt, wil ik die nait aanreken. Ik vraag
mie allain bezörgd of hou n mens, n dichter nog wel, zo ~~Wond~~

Ik wil ook nait nuimen de vrundelkhaid dij mien vraauw die
bewezen deur meer as zeuwenteg gedichten (waist wel houveul
middoagen waark?) veur die over te trikken. Ik nuim dat nait,
want ze dee dat geern veur die, net zo geern asdat ik ale
krachten bundeln wol om n subsidie zeker te stellen.

't Haile spul ligt bie Jan Boer op 't heden of bie 't Kamminga
x fonds. De gedichten binnen nog nait corrigeerd. Zo gaauw as

Simon van Wattum

Echte vrienden zijn Simon
en Derk Sibolt Hovinga nooit
geweest.

Daarvoor lagen hun karak-
ters te ver uit elkaar.

Later is er een grote verwij-
dering tussen beide dichters
ontstaan en spraken ze elkaar
nauwelijks meer. Dit tot groot
ongenoegen van Hovinga,
die zich niet kon voorstel-
len, waarom Van Wattum zo
afstandelijk en gereserveerd
tegen hem was.

De Heer D.S. Hovinga,
Huningaweg 3,
OOSTWOLD (O).

GRONINGEN, 28 september '60.
VINGERSHOEF MARTINUSSTR. 23

Beste Derk,

Dien neie bundel heb 'k kregen en 'k ben der blyd mit.

Wait ale gedichten zeggen mie, wat of gelleke veul, 'n stuk of wat zol 'k beslist nait geern mist heb-ben wild en 't feit dus van de bundel dat mie slim deugd!

Willem Diemer zel der morgen dizze braif krigse is dat "vandoag" wor 't Gedicht van de week" r Wie zellen die dei besprek tousturen.

▼ Krantenartikel uit 1978, Derk Sibolt Hovinga schrijft over het Huninga geslacht

- ▲ Aankondiging radio-uitzending RONO waarin een recensie van een gedicht van Derk Sibolt Hovinga is opgenomen. De brief is ondertekend door Jan Klompsma, de programmaleider.

De wiedere Hunenga's

De Hunenga-geslacht het nog joaren touhollen op de bôrg in Oostwold en lo-ater ook op 'n Huninga-bôrg in Beerte. Was de rol van de Gockengoa's in Beerte, deur de overmacht van de stad in 1440 al zowat oetspeuld, in 1636 deden de Huninga's nog of laiver weer volk mit ir Olin-dambt, Benogam de beide brufers Johan Epinus en Sebo Huninga binnen be-kennd worren. Dat was ook in de tied dat de familie grote schoade haar bie de overstromens van de Dollert op heur be-zit, Johan Epinus was in zien tied de perfeester in stad en loater ook bôrg-meester van stad. Hai schreef onder meer 'n traktoat over 't opnemen van Oostfrislaand in de Unie van Utrecht.

Zien vrouw was Anna Tjarda van Star-kenbôrg. En Sebo was de laaider van 't ver-zet tegen Stad, dei in Oldambt weer bo-aspeulde en kwam zo weer in voutspoor van zien veurzoat Grote Huno. Hai woonde dou op de Huningabôrg in Beer-te, dou Tiddingaborg nuimt, doar e hêntrouwd was. Hai kreeg steun van de Ommelander laanddag in Appingedam en brocht de zaak van 't Oldambt veur-liek. Stad haar Sebo al in 1639 oet 't Ol-dambt verbannen, van ze konnen hom net zo min as Grote Huno gevangen hom-zers omgekeerd! Moar in 1643 stelde 't Oldambt weer 'n aigen regeren in. Se-bo nam in 't Oldambt 'n leger van 300 man in dainst en joug de drost van stad weer vot. Moar in 1648 gelasten de Stoa-ten Generaal dat 't Oldambt de amb-tenoaren van stad erkennen moe! Sebo Hunenga is begraven in kerk in Beer-te. Zien verbannen was dou al laank weer opheven, mit steun van de Om-melannen.

Zien grafschrift is:

*Ik heb op dezer aard gestreden
In ongemak en moeilijkheden
Ik heb geijverd voor 't gemeen,
Nu lig ik onder deze steen, † 1661.*
Noa dr. Joh. Huninga woonde zien zeun
Eppo Luloff Huninga op de bôrg in
Oostwold. Dat was hier de leste Hunin-
ga. In Beerte wor Sebo opvolgd deur zien
zeun, Bonno Huninga, zien vrouw was
Sypke Fokkens van Scheemde. Dat was
de leste manneleke noakomeling mit de
Hunenga naam. Zien dochter Eenske C.
t trouwde mit G. T. Hesse. De leste oet-
t geslacht was Jantje Oomkes, † 1855.
Dizze bôrg wor oafbroken in 1857 en ver-
vangen deur 'n boerderij. Ook Hunin-
gaheert neumd. Op de Huningaheert in
Oostwold woont no 'n ridder dei net als
Ol Wodan op zien schimmel, mit zien ge-
vleugeld ros maank de wolken ridt op
'n menaier, doar zulfs Grote Huno wel
ridder in 'n vlagmesien en 'n vlagende
Tom, dei de wereldwied van boven be-
kikt, oet zijn vrijheid 't Oldambt
bestrikt en nait vecht tegen stadjers
moar opereert as 't noodlot veur virus en
loes en mot op 't Oldambterlaand.
D. S. Hovinga.

Burgerlijke stand

FINSTERWOLDE
Burgerlijke stand

Overleden: Aldert Gemaat, Lutz Ba-
silus Pohler.
Geboren: Judith A E B Janssen, dv J
Janssen en G M C van den Hemel.
Ondertrouwd: Van der Zee, Riekele,
te Heerterouwd: Van der Zee, Riekele,
Finsterwolde.
Getrouwd: Sluijter, Franciscus P M,
te Finsterwolde en Albertha J R
Hoogezand-Sappemeer.

Derk Sibolt Hovinga bleef tot het einde van zijn leven een strijdbaar man. Naast vele krantenartikelen was hij bedenker van straatnamen, ijverde hij voor het Dollard-Kanaal en schreef hij vele artikelen over de leefbaarheid van kleine dorpen. Bijzonder is zijn kritiek op het 'Grunneger Volkslaid' van Geert Teis.

▼ *Derk Sibolt Hovinga schreef het 'Midwolmer volkslaid', opgenomen in het boek 'Oude ansichten van Midwolda en Oostwold, Actief Scheemda, 1982*

"Pronkjewaal in golden raand... pronkjewail, dat mout de stad wezen. Pervinzie is den de raand. Dat stekt mie 'n beetje. Stad ligt ja zelf op raand."

"t Middelpunt van Grunnen is dikke boom in Slochterbos".

Zijn voorstel is dan ook:

Midwolmer volkslaid

wieze: „Ernst mien jong“, oet operette „de Lindenberg“

Woar het laand 'n hailen
gait het veen en de klaaie in.
Van Zuudwenden noar Oosteren,
strekt ons olle loug zok hen.
't Loug op gafe Oldambster grond,
slim bekend ja, wied en 't rond.
Da's Midwoll' ons loug en laand,
't laifste stee in 't voaderlaand.

Midwoll' loug mit 't mooiste bos,
dat ik ooit te vinden wos.
Midwoll' mit de Enn'moabörg,
doe bist 't loug van aal mien zörg.
Kikkerpolder of Naisjesoord,
is het stee van mien geboort.
In Midwoll' ons loug en laand,
't laifste stee in't voaderlaand.

Midwoll' as dien klokke zingt,
dat mie 't daip in 't haarte dringt.
Midwoll' den vuil ik mie,
zo gelukkig ja mit die.
As'k hier vot mos, as'k dat wos,
wai'k da'k aalweg snokken mos.
Om Midwoll' ons loug en laand,
't laifste stee in't voaderlaand.

Van Lauwerzee tot
Dollard tou / Van
Drente tot aan 't
Wad / Doar ligt
mien laand, mien
Ommelaand / Met
mennig loug en
stad / Mien laand
is laand in roem
verbaand / Der
boven oet waast
zien verstaand /
Mien laand is laand
in t groot verbaand
/ Van loug en stad
en plattelaand.

Bronnen: 'Grönnens Laid', 'Grunneger toal aans bekeken', Stichting Grunnerer Toal, 2007. Hovinga, D.S. en Sap-Akkerman, N. "Derk Sibolt Hovinga, zulf ook n blad aan levensboom," "Toal en Taiken, november 1989

Willem Diemer was drs. Nederlands met een voorliefde voor de Groninger taal. Hij bezat ook een uitgeverij in Groningen (Stabo/All Round). Hij heeft veel belangrijk werk voor Groningen gedaan, schreef voor de RONO een serie hoorspelen, o.a. "De badde is oaf" in het Gronings, dat ineens heel melodisch klonk. Het was opzienbarend,

men luisterde ademloos naar de radio, veelal in het schemerdonker. Jaren later sprak Harm Reininga hierover met de auteur Willem Diemer, die destijds een groot deel van het jaar in Spanje woonde, om precies te zijn in La Nucia (Alicante). Hij genoot daar met zijn vrouw Annie van de zon en de rust, maar zijn hart bleef in de goede stad Groningen, waarnaar hij altijd hunkerde. Hij schreef veel brieven, o.a. naar Derk Sibolt Hovinga in het Oldambt.

Die brieven geven een helder beeld van een totaal ander tijdperk dan die waarin we nu leven. Alles was overzichtelijk, simpel en vooral rustig. De mensen namen de tijd voor een goed gesprek en een borrel.

Diemer heeft ook gedichtenbundels uitgegeven van Hovinga o.a. "Bloaren aan de Levensboom" (de eerste druk). Deze werd in 1998 opnieuw uitgegeven door de dochter van Willem Diemer, Maud, die in zijn voetsporen trad met haar uitgeverij Servo in Assen en Rolde.

Beste Derk,

In konst:

1. as die mien braif aan S. en W. so saanstait, den guren 'n handgeschreven braiffe van die dr die in, dastoe de "bijgaande aanvraag geheel onderschrijft" (reer toetije so, daurnander...). En den vet op bus down!

2. moadt ik die die vet goen bin, is boudel vet opiel veur 'n groot dail overzet, vanwege aal dei verandere. Zonst wel begrepen best, warden de veranderde dristoe later nog, maar instandri best, nait meer te verwaarken (eerst 'n braif, dou nog 'n konstje). Kor bie 'n event, biddok t.b.v. S. en W. (derbout dr veur in of achter in toeh 'a vel van 32 bin, overdrukt worden omden wat dr den ja apaart in mield worden, acuten), en vansulf ook bie 'n herdrukt (dei ook nait onnougelk is, as wie 't saret koolman down, 750, en den hopen magen op wat subsidie zodat wie pries léug bolden kennen in boekhandel heur 40% down, dei ze neudeg hebben om te bestaen!), sellen wie dr zeker waark van moelen. (Ik dearg dei 2 aanvullentjes den ook sekuur op).

Witaz Gloepende drok, man. (Twee dissertatsies dr tinnendeur.) Omslag wordt meroakel, en de oetaloander ook! Kintjen vindt 't ook hail mooi worden wat dei ontwaarder van ham (Klaas Kaijer hier oet Stad) dr zit in 't sin het.

Beste groutnis,

Willem

▲ Brief van Willem Diemer aan Derk Sibolt Hovinga.

Stabo/allround b.v.

UITGEVERS EN IMPORTEURS VAN BOEKEN
sinds 1961 dienend

ADRES: DAMSTERDIEP 31B 9711 SG GRONINGEN (HOLLAND). TEL. 050-129138

Uw referentie 8.5.'83

Onze afdeling

De Heer D.S. Hovinga
Huningaweg 3
9682 PA Oostwold
(Gem. Midwolda)
Holanda

Datum 18 juni

1983

Beste Derk,

Dien braif het even omswonden (wast mien adres ja kwiet), mor 't is ook weer nait zo dat dat ainegste oorzaak was veur 't loat weeromschrieven. Eerstens is slimste drokte dr ja oaf, noustoe laiver de 'drei dichterlike vertelsters' nait t.g.v.de 8ste oktober uitgeven hebben wilt. Bundel is haaldaal zet, mor ken best wachten tot end van 't jaar. As ik end augustus in Nederland bin, neem ik wel even contact in persoon mit die op; bie dei gelegenheid kenst den ook het zetsel nog even controleren, wast ook ja geren wilt.

Dast alweer 'n haile bundel kloar liggen hest, dat is wel 'n prestoatsie. 't Liekt wel ofst, noadast mit Stabo begund bist, pas goud lës trekst, bie tied vergeleken dast bie v.d.Veen zatst... Schaande genogt is veurlopeg wel uutsloten dat Stabo dei neie bundel in 't pronn dat zai dei bundel uitgeven gaat, want den zol ze dat ook w... dr 'n dreidoezend veur op toavel komt, ken 't aal, mor den Kammingafonds nou alwêr schoeven willen zollen mouten. Bli heufd in, en den nog zol 't ja wis 1984 worden mouten. Bli

Wie zellen aan Boukenkist schrieven dat ons plannechie om dichterlike vertelsters" wat veur-tamtam te moaken i... Kans dat ik dr zulf in persoon bie wezen ken... Mor vanzulf is Stabo dr wal... ook helpen bie 't...

▲ Foto van Derk Sibolt Hovinga omstreeks 1977

◀ Derk Sibolt Hovinga uit Oostwold met zijn achterneefje Derk Sibolt Hovinga uit Blijham, omstreeks 1977

Derde bundel oogst van Hovinga's geestgrond

Hoogtijdag voor Groninger dichter

„Op zo'n moment ken 't beter stil wezen. D'r is al hail wat spoken. Loat wie 't wieder aan bundel overloaten." Derk Sibolt Hovinga had het laatste woord, in een bijeenkomst, waarin hij naar zijn eigen gevoel al voldoende geprezen was. Het kwam deze bescheiden Groninger dichter toe, bij het verschijnen van zijn derde bundel „Oogst van mien ander laand". Dit „laand" ligt in Hovinga's geestgrond, die in bijna veertig jaren even vrucht dragend is geweest als de Oldambtster bodem, waarmee hij zo met hart en ziel verbonden is.

Dat komt ook tot uiting in deze (zijn derde) bundel, die honderdvijftien gedichten bevat over land, zee en lucht, storm en stilte, leven en dood, alles in de „moudertoal", die, zoals hij in het gelijknamige gedicht zegt: de tolk is „van t aigen laand, van t aigen volk". Het is opgedragen „in memoriam" aan de heer B. v. d. Veen, uitgever. Jegens hem en de huidige eigenaar van uitgeverij J. D. van der Veen is Hovinga bijzonder dankbaar gestemd. Een uitgever moet het immers mogelijk maken, dat alles wat waard is boekstaand te worden in de streektaal een tastbare vorm krijgt.

De vier redacteurs van de Sasland-riege („Oogst van mien ander laand", nummer 5 in deze reeks), waarvan Hovinga er één is, prijzen zich gelukkig in de heer R. de Graaf iemand te hebben gevonden, die niet in de eerste plaats zakelijke interesse toont, maar vooral hart voor de streektaal heeft. „In de vorm, die literatuur verdient", aldus prof. dr. K. Heeroma, die Hovinga het eerste present-exemplaar van „Oogst" aanbod. „Als een boek, passend bij de inhoud; als een echt boek. Wij zijn er bijzonder blij mee."

En tot Hovinga: „Poëzie is taal, die óverblijft. We kunnen nummen, schreeuwen, kletsen, maar hij, die, op latere leeftijd, zoals hij en

Prof. dr. Heeroma (rechts) tot D. S. Hovinga: „Wij (van de Sasland-riege) zijn bijzonder blij met dit echte boek". Dr. H. Entjes (midden) deelt in de vreugde. Een gesprek met de dichter zal te horen zijn in het Groninger programma van de RONO van zaterdag a.s. (19.15-19.55 uur).

ik - we zijn even oud - kan terugblikken op geschreven woorden. kan met Nijhoff zeggen: 't is niet voor niets geweest.... geprezen, want dit is mijn taal."

Drs. B. Beumer, burgemeester van Midwolda, verheugde zich erover, dat de heer De Graaf deze intieme samenkomst ter ere van zijn Oostwolder ingezetene had willen beleggen. „Hovinga's werk is eenvoudig en klaar, zoals het is."

De dichter zelf betrof ook het Nedersaksisch instituut, waarvan prof. Heeroma directeur is, en de andere Sasland-redacteurs, dr. H. Entjes en Simon van Watum. In zijn dankwoord: „veur de road en doad aan ons, serieuze plaatschrievers". Zij kunnen daar niet zonder, terwijl ook de steun van de

Groninger Culturele gemeenschap (vertegenwoordigd door haar directeur, de heer S. Broekema) onmisbaar blijft. „Voor nog ruimere armslag" aldus de heer De Graaf, die een stijgende belangstelling voor boeken in de streektaal had waargenomen. „Oelensdalig" van Sien Jensema en J. H. Neutebooms werk zijn in eerste druk uitgekoofd.

Uitgeverij J. D. van der Veen is nu van plan een pocket-serie uit te geven. „We gaan rustig dóór," aldus de heer De Graaf. Derk Sibolt Hovinga begon welgemeend de eerste van duizend „Oogst"-exemplaren van zijn handtekening te voorzien: „3-12-68". Een hoogtijdag.

Oogst van mien aner laand

In zijn derde gedichtenbundel „Oogst van mien aner laand" is de oogst (114 gedichten) opgenomen van de voorgaande jaren. Het 'aner laand' slaat op het feit dat

Hovinga verdiept zich in achtergronden

Voordat zijn gast in de Oostwolder woonkamer (met onbelemmerd uitzicht over vlak land) 'vragen, die je zeker hebben' kan stellen, wenst Derk Sibolt Hovinga 'de achtergrond van mijn dichters' toe te lichten. Alsof het woord *Aalmysterie* in diens laatste bundel 'Onder de regenboog' niet voortdurend opduikt... Maar het beuistener van een auteur geeft meestal een piederige extra dimensie aan diens werk. „Toe mer, gaat joen gang, Hevinga“.

■ Hij verdient het ook ter gelegenheid van zijn 80e verjaardag op zondag 22 oktober nog eens gehoord te worden, als onbetreftende de poet in de Groningse oudsteden. „As je tachtig wordes, den zit je in joen demotieperiode, ha. Daar heb ik gielokke nog gain last van“. Hovinga zegt de geest graag net te schepen met het oplossen van woortpuzzels in de kaart.

Door Johan Poppert

Voorlezen gaat redelijk, ofschoon hij de tekst vaak voor zijn ogen moet houden. Een klankbord is hem trouwens welkom. „I li moed, dat ter nog as over praat wordes kin. Den ontdek je joen eigen waak as f weare van n kaande wint je vroeger hant naal zo hie stil stonden. As ik mijn gedichten zo deursauster, over t geshalm van de schepens, den igsucht dat n grote val“. Het gevoel een klein electron te zijn in de oerwig van samenstelling wiesende koonst „het ook verdriest, vieldt mijn stedenstent“.

Na het Winschoter gymnasium (waar hij in 1929 zijn eerste gedicht 'Bougenmoer' schreef) studeerde Hovinga twee jaren lang klassieke letteren in Stad'. „As mijn proutpauze noer mij alies 'n streepke licht hat last trije oersicht te (oogt van mijn azer laand, 1948). Hij koos toen voor een leven op de muderijke Oldambster boerderij. Daar bleef, uit publicatie in kranst en tijdschrift, de dichtsterd gongak te wieden. het wijde land, wind en wolken, het horen van orgelpel („ook net n storm“) en het Aalmysterie daar bevoemt als voornaamste inspiratiedriven.

Symbolen

Er wurden later bundels van uitgegeven. De godelijke verdiensten (zo die er al waren) stonden bij Hovinga niet voorop. Eerder het plezier zichzelf gedrokt en als dichtster erkend te zien. „As n rike verdienst, hant je ook naal betolens, zeg ik aaltied. Dat kin n makkeleke zeggen, want ik hieldte der ja naal van betolens. Nou van boekhandt kring k noot n ofbreken. t Mag ook wel oetverkoekt wizen...“

„As ik no zal... k hebzoen bundels schreven, tbo meer as niks. Ik verdriest mie non meer in achtergronden, in de betekenis van symbolen. Dji dienden naalied op de woestheid. As je van n symbol woestheid mekent, moak je der n mied van. In Kintens t Aalmysterieboek Godnuimen, moer dat staties, terwelk ik een dynamie achtergrond sat. Ik ben wijetnieting inleidel, ofthoddele apodet mie naal so aan. God moed ieder dag ni ondekt wordes en naal net n boeskie“.

Hovinga draagt nu voor:
Awag mysterie
Van koonstse energie
Mien kiert verstaand verbe
Ri kin oet die
Doe hiet in mie
Mien doegen hem
Tui aan heur en
En den

O wiede een leven en... een dood
'Van' kin der eigenlijk nog wel oet...
Nemat 'mie' weere op
In diens einge schiedt
Mysterie groot?

„En dilt is nog n variant dervan“. Hovinga reikt een velletje belijnd schriftloos-papier aan. Net zo authentiek voor hem als zijn handschrift en signatuur draagt. „Dat maggen te wel holden.

k Walt naal of je doar roumte voor hebben“. Helemaal niet, omdat hij nog antwoorde moet geven op 'vragen, die je zeker hebben'. Inzien moedertal niet geloomd te verdrigen? „dat wint: een sost verliesse as oermost men wat de weerde is...“

„Doar moed je joegain algrenen over meken. As dees gain vree niet hebben, din moak je joerook nog stoer. Der is moer sin ding, dat het hepaal en dat is t Gruninger volk naal. te kansen joen bent doen op joen algren taraan en dat is schreven“. Volgt hij hetgenen de bij hem vergeliken 'jonge' geestrie daaraan doe? „Jeter Visser? Is gain slechte, dat kin wel wat goeds wordes. En Kees Visser... is dat n brin van boer? Noe? Mie bai schritt soms wel n beerte te verd“.

De dikke boom

Zelf is Hovinga niet productief meer. „Vroeger, in t reenge winter, mit veel mij, dou rille te zo moer oet. Dat heb k nou naal mie. k Wil ook naal in herbasalen valen. Komt ter nog wat, den is dat ter kon toe“. Op de komende verjaardag wenst hij ook „naal sat te veld droke“. Lieve en kaartje in de bus van Heningaweg 2 den aanloep. Houwel... As der halftaal gamet komst, is toek naal moel. Mie k heb wat familieleden, dji kriegen n dierijp“.

view in 'Regiotaal' van Radio Noord beuistender. „Ik naam, dat dat over vijf pervinzie gting“. Wat een neigend groot grins voor een dichtster? Jammer, dat de eindtijte keert was om alles, wat hij op zijn lever had, te kunnen opmaken. „k Walt naal bevoeld roumte te hebben“. Ook niet voldoende om aandacht te besteden aan Hovinga's voorlezen voor het wijetjen van de tekst van t Gruninger Laad.

„n Preukgewal in golden raand... Fronkiewal, dat moed Stad wizen. Pervinzie is den de raand. Dat stiekt mie n beerte. Stad ligt ja naal op raand“. Gruningen is wel het centrum van het noorden, moer niet van de provintie, moed de dichtster. „In mijn vate heb ik n mij midelpunt zet: de dikke boom in t Sibolster heit, jon, dji ieder naal moer, moer kin wel an symbol dainen! In t zultie jaar, dat di boom onwaaid is, kwam Ter Loos ook oet toud. Agieliks oek een symbol...“

Daarover zegt Hovinga eveneens meten een gedicht. De runde ontbrekt hier om de kansen zelf tot de conclusie te doen komen, dat het de moete van het beuistener waard moet zijn geweest. Maar minschien sturen ze vóór 23 oktober wel een kaartje om Derk Sibolt Hovinga te laten weten, dat het beuistener van de mijlpaal 80 in elk geval een gelukwens verdient.

4 Derk Sibolt Hovinga... k wil naal te herbasalen valen. Komt ter nog wat, den is dat ter kon toe...

boer Hovinga naast landerijen nog een land bezit, zijn geest, dat is gelegen in het dichterschap. Over het schrijven in de 'aigen taal' gaat het volgende gedicht.

Aigen taal

Het 't nog wel zin in aigen taal te schrijven?
In woord en klaank van aigen heert joezelf te blijven?
Zo fragt asmids het kold verstaand
Hier in dit laand.

Joa, in de 'grote wereld' geldt 'n aander taal
En dei verstoan wie ook wel aaltemoal.
Moar sprekt joen haart en joen gemoud
In aigen woord, in aigen taal
Nog zien verhoal,
Den is dat goud!

Van aigen taal
Kreeg wie in 't leven
Om vrij-doarin
Ons zulf te geven.

Boekje over Adrillentje

(Van één onzer redacteurs)

„Aafjaar in novembertied.
Eerste maandag, is 't zo wied.
Dat wie weer noar Winschoot
willen, Noar het maart tou, noar
't Adrillen." Zo begint een be-
rijmde vertelling van Derk Si-
rijdt Hovings uit Oostwold over
het eeuwenoude gebeuren, be-
kend als „Adrillentjemaart".

De vertelling verschijnt van-
daag in een bundel, uitgegeven
door „Stabo/All Round B.V." te
Groningen.

Het gemeentebestuur van
Oostwold heeft een kwart van
het bedrag van de uitgave ge-
sponsord.

a.s. maandag in het stadhuis, en
voorts bij latere gelegenheden.
Voor de marktboemel van
maandag, waarvoor sinds vorig
jaar ook vertegenwoordigers
van omringende gemeentebestu-
ren worden uitgenodigd, zijn
ditmaal ook gevraagd de Ol-
dambster dichter Hovings van
de stad-Groninger uitgever van
de bundel. De bundel is voo-
zien van een omslag van Klaas
Meijer, een minitieuze tekening
van Winschotens stadskern in
vogelvlucht. Behalve het ge-
dicht over Adrillentje (261 keer
vier regels) bevat Hovings's
bundel ook een tabel op rijm met
circa 1000 oude Oldambster
voornamen. Het boekje (60 pagi-
na's) is in de boekhandel ver-
krijgbaar. Prijs f. 12.50.

De Legende van Grote Huno-Hunengoa van Oostwold in
t'Olde Ambt.

Veur de jeugd van 8 tot 80 jaar, vertelt deur Menzo woldemoo.

Aleer joaren, wel doezend jaar leden woende Grote Huno op de Hunengoa
börg in Oostwold. Dei borg ook wel t' Stainhoss muid, ston stoef bie
t' Loug. Dat loug haitte dou Astewalda, in t' old Frels. Van in dei tied
wör der in t'Alda Hombfichte nog old frais proat deur de Costewolmers.
Aste betakent Oost en Alda is old en Hombfichte bedudt Ambacht.
Dat is n' bestuursdistrict of grouw of streek. Oostwold was dou nog moar
luddek mit n poar honderd inwoonders. In t'zuid'n lag Hunengameer of
t' Meerland. Dollert was dou nog nait ontstean. Schoul'n wassen der nog
nait, wel schrieven en lezen leern wol, gong noar de monneken in t' Palmar
klooster in Dollert of noar de nonnen van t' drieze Vrouwenklooster in
Midwolle.

Bie dei börg no konnen ie zo moar nait komen, van t' lag ronnom int'
moeras mit moeraswalde en op hogere steen bos. Ronnom börg ston ook bos.
En de weg noar de börg lait dwars deur t' moeras en ston aaltied onder
woater, zo, dat aine, dei de loop van de weg mit zien bochten nait precies
was in t' moeras verzoop. Gain vrunde kon dea weg konnen. Om de börg wassen
den nog weer braide grachten Dei binnen der no ja nog. En veur de börg
lag t' Viskonij. Doar zat vis in en t' betakent: viske--y of viswoater.
Dei is der nog ook ja nog. Goer der moar als kiek'n. Koudaip was der nog
nait.

Grote Huno woende op de börg mit zien faders of trawanten. Grote Huno
haitte zo, omdat e zo groot was. Hai was n' roofridder van zien afeer en
boer der bie. Bie de borg ston t' Schathoes of de veischuur.
Dat nuunden ze dou schathoes aaltied gong e der op oet op zien peerd
om te kiken of der ook vrunden langs kwamen, op weg noar Palmar of
de stad van Torum. In t' verdronken haiderland. Dei houte den oen. Ze moggen
hom den belasten betalen. Oostewolmers en Oldambsters dee e niks.....
Hai zee aaltied: "afs bruiers dail'n" tegen de luu die e aanhoult.
Dat wil zeggen, dat we hom de dikste poasje van de teuten dei ze haar'n
geven mossen. Mainsten deed'n dat ook. Ze moggen der ook om vechten. Mithom.
Moar g in aine kon t' ooit van hom winnen. Van zien tweerd was wel n' Half
el langer as heurent. En hai stak ze n' gemak dood. Telg zatten stadgers
achter hom aan. Moar ze konnen hom nooit winnen op zien sroor. Dat kwam zo...
die Lestehoes, op t'loug, de loug smid, die in t' leste hoer van t' loug
woonde, lait e zien peerd aaltied besloeg'n mit de ierres net omge-
keerd onder de houv'n. Zo gongen ze hom nait nae op zien spoor, moar net
verkeerde kante op. Ze hebben hom nooit kreeg'n.

De Hait dadde in n' gold'n kiste midden in t' Hunengameer, dat noar
Meerland is begroav'n is. Zien sweerd mit in de kiste. wel dei kiste ooit
opgrift is boven Jan. Ain van zien noazat'n was Sebo Huninga. Ook n' boas
keerl. Dei haar ook oorlog mit ead, dei boas worron wol in Oostwold
en t' Oldambt. Moar dat wollen der nait, dei wollen eigen boas blieden.
Ze haren geliek, wat zeg ic... Pei Sebo was de lader van het verzet in
t' Oldambt en die konnen de stadgers ook nait kriegen. Hai lait zien
peerd net zo besloagen as Grote Huno. Hai het loater in Beerte woond.
Doar is e alledies in kerke begroav'n. Dat deed'n se dou t' 1700.
Zien bruiwer was n' hails kloare prefester-Johan Epinus Huninga. Hai was de
eerste prefester oet dizze contrainen aan akkedemie in stad (1614).
Doater wör e ook nog burgneseter in stad. Zien vrouw was oet Garsthoer n'
heerkonstig. Dat was n' van Starkenberg.

Dit en nog moar mout ie eigliks van joen eigen loug witen. Daorum
heb ik joe t'boek opschreven. Verget t' nait.....

Menzo woldemoo.

Noar' t Adrillenmaart in Winschoot, belevenizzen van Menzo Woldemoa, eerste druk 1978

- ◀ Artikel uit de Winschoter Courant, november 1978 over het verschijnen van 'Noar't Adrillenmaart in Winschoot'.

Met zijn 261 versregels is dit Hovinga's langste dichtwerk. Het Winschoter gemeentebestuur bestelde destijds een kwart van de oplage van 750 exemplaren. Deze werden cadeau gedaan aan alle genodigden tijdens de opening van de Adrillenmaart van 1978.

De door Menzo Woldemoa beschreven belevenissen tijdens de allerheiligenmarkt in het centrum van Winschoten zijn door Derk Sibolt Hovinga couplet voor couplet op rijm gezet. In ruim 80 coupletten toont hij ons de rijkdom van meer dan 1000 typisch Groninger voornamen. (Uit: *Les 10 door Meijco van Velzen*). In 1996 werd de bundel herdrukt bij Uitgeverij Servo en verscheen deze in een gebonden uitvoering.

Hieronder zijn de laatste 4 coupletten opgenomen, waar duidelijk uit blijkt, dat gevoel voor humor de dichter niet vreemd is:

En dou, midden in 't gedrang
Van dat volk, om eerste rang
Kwam de big mie oet de zak,
Dei doar - zo moar? - openbrak,

En hai gong mie op de loop
Bie dei deur van bioskoop
Doar as 'n vis in sloot
Laangs het volk heur bainen schoot,

't Was 'n roupen en 'n tieren,
big en vraauwlu aan het gieren,
Tot ik hom op 't leste von
En bie pote griepen kon.

'k Haar vanzulf wel in de goaten
Dat 't volk lol haar, 'k lait heur proaten,
'k Laip noar hoes tou, 'k laip mie waarm
Mit mien bigge op de aarm.

- ◀ Onder pseudoniem van Menzo Woldemoa schreef D.S.Hovinga dit artikel over de Huninga's in de schoolkrant van de lagere school in Oostwold. Hij gebruikte deze naam ook in de bundel over de Adrillenmaart in Winschoten.

Giro 1272777. Bankiers: Groningen: Bank Mees & Hope rek.nr. 21.10.48.518; Hoogkerk: Rabobank rek.nr. 32.94.60.188; Nordhorn (Duitsland): Raiffeisen- und Volksbank rek.nr. 1019 1909; New York (USA): First National City Bank rek.nr. 263.7004.2.

Uw referentie Adrillenmeest
Onze afdeling uitgeverij

De Heer D.S. Hovinga
Oostwold

Datum 16.1. 1978

Beste Derk,

Tot end december '78 binnen 499 Adrillen verkocht, nl.

483 tegen intaikenpries van f 9,90 =

16 tegen definitieve pries van f 12,50 =

f 4781,70

200,-

4981,70.

Doarvan 10% royalty¹⁾ = f 498,17.

Ast bie gelegenheid van 't betoalen van boekje Elemea dien giro-nummer vanzelf weer mie onder ogen brengt, sel ik dat bedrag doar op overschrijven loaten.

- ▲ Brief van Willem Diemer aan Derk Sibolt Hovinga inzake de over te maken royalty's naar aanleiding van de verkoop van de eerste druk 'Adrillen'.

DE GRUNNeger SCHRIEVERSKRING
Sikt. Simon van Watten
Eksampweg 26
Finsterwilde

8 jannewarie 1957

BESLOETENLIJST

van vergoedern op seaterdag 15 december 1956 snomedag
3 uur bie Kees Keretholt in Stad.

Aankeseg: Jan Boer, Bro. W. Diemer, Ger Griever, R. Kuitert,
H. Scheltens, D.S. Hovinga, plaatservangend siktoeren.
(sikt. van Watten kon nait komen)

One lid JAN NIKHOFF het kulturele pries van provincie
kregen en in noemana de Kring fielestaard.

Schrieverskring SALLAND het op 28 dees in Ommen vergoedert
't Bestuur doarvan nuigde ons op sij vergoedern. Ia ter
kennen van leden brocht.

Beaproven 't nije Grunneger maandblad ZICHT. Redactie-
siktoeren ia Dr. Forasma in Stad.

Veur de leden van de Schrieverskring ia der no waark bie
de R.O.H., Zicht, Wenakkers en ook 't Seienlegeltje te
aoun.

Volgende Schrieverskringvergoedern sel hollen worden op
18 feberwario, de dag van oetraaken van stontenpries.
Onder meer verolag van Diemer an/of Boer van ROMO-ver-
goedern. Zo meugelik sel Gija Stappershoef vraagd worden
om te prenten over teneel.
(Konvoketisae worden tieseg renastuurd)

Nen de hoesholdelke saaken huil one lid R. Kuitert n
causerie over ritms. 't Verolag huil hier nait volgen
omreden Kuitert tousegd het sien lezen so meugelik in a
ert. veur Wenakkers kloor te meeken.
Lezen van Kuitert was sijn moei en ia merkel in smook
valen.

Plaatevery. sikt.
D.S. Hovinga.

- ▲ In 1957 fungeerde Derk Sibolt Hovinga als plaatservangend sekretaris van de 'Grunneger Schrieverskring'.

Meijco van Velzen en de les over Derk Sibolt Hovinga

Meijco van Velzen heeft in 1989 twee jaar voor het overlijden (op 81-jarige leeftijd) een les gewijd aan deze uitzonderlijke dichter, dat uitgezonden zou worden door de radio (RONO in het programma 'Sloaperstil' op zondagmorgen). Meijco van Velzen heeft dat liefdevol gedaan en met een grote empathie jegens deze dichter en boer, met veel gevoel voor de gedichten van Hovinga. Derk Sibolt Hovinga voelde, dat dit een blijk van waardering was.

Meijco van Velzen vertelt in deze les, dat Derk Sibolt Hovinga op 22 oktober 1909, nog voor de Eerste Wereldoorlog losbarste over Europa, werd geboren in zijn zo geliefde Oldambster Oostwold. Als rechtgeaard boerenzoon ontwikkelde hij veel liefde voor de dieren en de natuur.

Andere mensen zeggen over hem dat hij meer natuurdichter, dan mensendichter was. "Boer en dichter zijn, gaf samen zin aan mijn leven", aldus Hovinga.

▲ Huningaweg 3,
Oostwold

Derk Sibolt Hovinga las vooral veel in Tolstoi's 'Oorlog en Vrede' en dat boek maakte een diepe indruk op hem. Hij heeft het boek meermalen gelezen en vond het magistraal beschreven, een echt meesterwerk.

In wezen leidde Derk Sibolt Hovinga waarschijnlijk een leven vol eenzaamheid en verlangen

naar iets onbestemds. De vroege dood van zijn moeder deed hem veel verdriet.

*V*rouwen

Derk Sibolt Hovinga heeft nooit samengewoond met een partner, met uitzondering van zijn dienstbode Engeltje Boven, die na een storm in 1973 waarbij haar huis vernield werd, bij Derk Sibolt Hovinga in dienst kwam met kost en inwoning. Zijn trouwe en toegewijde huishoudster kende hem nauwelijks. “'t Gait heur hier goud noar 't zin en 't is een best wicht”, zegt Hovinga.

Derk Sibolt Hovinga was ervan doordrongen, dat het ware geluk heel dichtbij is. Hij vond dat niet zo in een liefdevolle verbintenis met een vrouw, hij is nooit getrouwd geweest. Over de liefde liet hij zich nooit uit. Toch schreef hij later wel over de liefde in zijn gedichtenbundel ‘Bloaren aan de levensboom’. Uit die uiterst gevoelige gedichten blijkt een grote affectie voor een mysterieuze vrouw. Heeft zij echt bestaan? Wie is zij? Ook dat blijft voor altijd een groot raadsel.

Toch zijn er vier vrouwen te vinden die in zijn leven een rol hebben gespeeld. Allereerst zijn moeder, aan wie hij zeer gehecht was en zijn zuster Anna.

Dan is er Trees Phaff, die hij leerde kennen op het gymnasium. Ze trouwde met een Oostenrijker en ging in Wenen wonen. Derk Sibolt Hovinga heeft op zijn oude dag nog veel met haar gecorrespondeerd. En er is het geheimzinnige meisje Grethe dat hij in Duitsland ontmoette, zie pagina 32 in dit boek.

▲ Foto boven:
Engeltje Boven,
de huishoudster
van Derk Sibolt
Hovinga.

▲ Andere foto: de
dichter samen
met I.E. van der
Veen-Hovinga
(nicht van D.S.).

Bé Dijkmeijer en Derk Sibolt Hovinga

Een man, die heel veel heeft gedaan voor Groningen, een taal-purist van het eerste uur mag in dit rijtje niet ontbreken: Bé Dijkmeijer (1927) afkomstig uit zijn geliefde stad Winschoten.

Hij speelde prachtig piano, vertaalde bekende musicals, zoals 'My fair Lady', 'Kiss me Kate' en 'Oklahoma' in het Gronings. Deze musicals werden uitgevoerd in o.a. de Stadschouwburg in Groningen. Bé was een bevoegen en veelzijdige man, een echte filosoof, maar bovenal een zeer aimabel mens. Hij maakte radio-programma's voor de RONO, zoals de 'Flitseboge' en 'Bloazen jongens' met fanfare-orkesten.

Hij was zeer enthousiast en levenslustig. Dijkmeijer is nu rond de 80 en denkt met weemoed terug aan die goede oude tijd en al die mooie dagen in de Martini-stad.

Bé Dijkmeijer schreef veel Groningse liedjes zoals: "Wie hebben Grunnen bekend om zien Martinitoren". Hij doorliep het Gymnasium in Winschoten, haalde zijn diploma en studeerde enkele jaren Engels en Oude talen aan de Rijksuniversiteit te Groningen, het markante gebouw aan de Broersstraat waar ook Derk Sibolt Hovinga twee jaar studeerde.

In de vijftiger jaren speelde hij veel bij Hotel Dommering in Winschoten en trad in het hele land op met cabaretier Hessel van der Wal in het programma 'Muzemauw' met veel succes.

Ook Derk Sibolt Hovinga, ontmoette Dijkmeyer in de studio's van Radio Noord tijdens opnames.

Derk Sibolt Hovinga nodigde hem uit in zijn witte 'börgje' te Oostwold.

De beide mannen waren in de omgang schuchter, soms ontoegankelijk en vaak eenzaam.

Op een dag ging Dijkmeyer met de bus naar Oostwold. Na een lange vermoeiende reis, kwam hij bij het witte 'börgje'.

Derk Sibolt Hovinga stond al voor het raam te turen of de bus er al aan kwam. Bé Dijkmeyer stapte uit en keek om zich heen. Er zat onweer in de lucht en het begon hard te waaien. De levensboom, de trots van Derk Sibolt Hovinga kreeg het behoorlijk te verduren. Donkere wolken pakten zich samen boven het witte 'börgje'. Alles leek opeens verlaten en troosteloos. Huiverend en weggedoken in zijn jas liep hij naar de voordeur.

Engeltje Boven, de trouwe huishoudster, deed de deur open en liet de bezoeker met een vriendelijke groet binnen. Derk Sibolt keek om de hoek van de kamerdeur en gaf de bezoeker een hand. Dijkmeyer nam plaats op de aangeboden stoel, nadat Engeltje zijn jas had aangenomen en op de kapstok in de gang had gehangen. De huishoudster serveerde thee met een koekje uit een oud trommeltje. Ze zette de theekan weer onder een vale theemuts. Onwennig zaten de beide mannen tegenover elkaar en bleven elkaar aankijken. Geen van tweeën wist waarover ze moesten beginnen. Het gesprek kwam moeizaam op gang. Ze spraken over de Groningertaal, over bekenden, collega-dichters en schrijvers.

▼ *Derk Sibolt Hovinga thuis op zijn stoel*

Derk Sibolt Hovinga vertelde over het wandelen op de Dollard in Nederland en Noord-Duitsland, over zijn plotseling afgebroken studie, de dood van zijn moeder en broer Onno, die in Den Haag woonde. Hij vertelde ook dat zijn neef Eltjo Ebbens regelmatig op bezoek kwam. Bé Dijkmeyer onderbrak hem geen enkele maal en knikte zo nu en dan instemmend. Hier zaten twee filosofen bijeen, blij met de aanspraak van een gelijkgestemde, ze voelden een band met elkaar. Intussen barstte er een hevig onweer los, alles kraakte en steunde.

▲ *Derk Sibolt
Hovinga, altijd
 bezig met het
 geschreven woord*

Je kon zien, dat pracht en praal de oude dichter Hovinga niet konden bekoren. Zijn oude bureau lag volgepakt met oude kranten, boeken en een blocnote, waarin een nieuw gedicht was geschreven.

Het onweer trok langzaam weg in de richting van de Dollard. Hier en daar verschenen al weer grote stukken blauw in de lucht. De vogels kwamen uit hun schuilplaats en begonnen te fluiten en te kwetteren. De grote dreiging was voorbij en grote witte wolken dreven statig en de zon zette alles weer in een gouden gloed.

Even na vijven kwam de GADO-bus weer voorrijden, vol met passagiers die naar huis gingen. Lange slierten scholieren fietsten voorbij, de zware tassen achterop. Het huiswerk en de warme kachel wachtten op hen.

Bé Dijkmeyer nam afscheid en stapte in de bus. Hij was onder de indruk van het gesprek en dacht er later nog vaak aan terug.

Terug naar huis aan de Hereweg in Groningen liet hij die gedenkwaardige middag in Oostwold nog eens de revue passeren.

Hij kwam tot de conclusie, dat Derk Sibolt Hovinga en hij toch wel erg veel gemeen hadden.

Allebei het Gymnasium in Winschoten bezocht, daarna enkele jaren gestudeerd aan de Universiteit in Groningen, allebei nooit getrouwd geweest en tot een levenslange eenzaamheid gedoemd en bovendien beiden een voorliefde voor de Groningse taal.

In zijn latere leven dacht Bé Dijkmeyer als het onweer losbarstte boven de stad nog vaak terug aan die middag in de boerderij van Derk Sibolt Hovinga. Tot een vervolgsbezoek zou het nooit meer komen.

Het zou bij die ene keer blijven, alhoewel ze elkaar een enkele keer nog spraken in de studio's van de Regionale Omroep Noord aan het Martinikerkhof aan de voet van de oude toren in het hart van de stad Groningen. En zo was het goed.

▼ Gepubliceerd artikel ter gelegenheid van de 70ste verjaardag van Derk Sibolt Hovinga in 1979, bron onbekend

Op 22 oktober 1979 wordt de grunneger dichter, de Oldambster dichter Derk Sibold Hovinga 70 joar. Hai is geboren ien Oostwold (Old) en het, ien tied dat hai klassieke lettern, olde geschiedenis en filosofie studaierde, noadat hai wat van Knelis ter Loan en Jan Boer lezen haar, omdenken veur 't grunnegers kregen. Dou hai in 1940 ien 't dialect begunde te schrieven is e vot veuraan in rieg komen. Zien bekendste bundels bennen "Störm en Stilte" en "Oogst van mien aner laand". Moar ook noatied het hai nait stilzeten, en dat dut hai nog nait. Wie hopen dat hai n mooie verjoardag hebben zel, dat hai nog voak van zuk heuren let. Van haarten geluk, Derk Sibold Hovinga! Mainsten van joe zellen wel ais wat van hom lezen hebben, of heurd hebben dat oet zien waark veuroagen wer. Ien dit nummer van ons kraantje en ien dit stukje wil wie ook geern hom zulf aan 't woord hebben: (*Vervolg: gedicht Grunnegerlaand*)

Grunnegerlaand

Wiedwoagen open veerten wieken
 Noar de kimmen zunner en.
 Strakke blaauwe hemelrieken
 Spannen zok doar over hèn.

Lougen, ploatsen, bomen, torens
 Stoan verspraaid in 't vlakke laand
 Ronnom in het gaaile koren,
 Alles in ain groot verbaand.

Polders, dieken, zielen, wegen,
 Bouwd deur 't volk mit staarke haand,
 Schepper van zien aigen zegen
 Mit Gods hulp - van 't aigen laand.

Dat is mien Grunn'gerlaand, mien volk!
 Doar mout ik aaltied weer van zingen,
 Deur d'ol vertrouwde toal, as tolk
 Zien beelden mie te binnen brengen.

► Uit 'Oogst
 van mien aner
 laand'.

Balloaden, mythen, overlevers gedichten en laiden van 't Kustvolk (1980)

De inhoud van het boek is precies wat de titel aangeeft,
het is geschreven onder het motto:

Goden of God:
Boden van 't gehaaïm
Van 's levens nood en vreugdelot
Van bestoan en vergoan:
Doezend noamen of Ain
Veur 't zulfde mysterie
Ons menselk verstaand wïed vebie...

As goden mekoar verdroagen en verstoan
Zel 't mit de mensen net zo goan!

▼ Ingezonden
stuk in het
Nieuwsblad
van Derk Sibolt
Hovinga over
de Germaanse
mysteriën

Dr. P.J. van Leeuwen schrijft hierover: "een bundel, waarin hij er blijk van geeft zich grondig verdiept te hebben in het Germaanse mythologische erfgoed en de daarin opgesloten symboliek". (*Bron: Les 10 door Meijco van Velzen*)

Derk Sibolt Hovinga leefde teruggetrokken en eenzaam. Zijn gedachten waren diepzinnig en oorspronkelijk. Hij reisde door het leven, door de tijd en door de materie en interesseerde zich in hoge mate voor alles wat de mens beweegt. De rust was zijn grootste vriend. De vraag die hem voortdurend bezig hield was: wat is toch de diepe zin van het leven en het steeds maar voortgaan van de schepping?

Het zoeken en ervaren van dat grote mysterie inspireerde hem tot vele boeiende gedichten. Hij bleef tot aan zijn dood een schuchter mens. Hij kwam zelden in de openbaarheid. Veel plaatsgenoten kenden hem niet eens.

„GERMAANSE mysteriën“

Blikvanger wijst er in zijn bespreking van Germaanse mysteriën (Van Zuylen in NoorderRondblik van 11-1-79) op dat de bekering tot christendom in het Noorden vaak niet gepaard ging met verdraagzaamheid en dus christelijke opzomen dat liever wil universele naastenliefde t.a.v. bestaande cultuurvormen, eerder met een beeldenstorm of bestaanssymbolen. Overigens zal deze cultuur naast waarden ook zijn tekortkomingen hebben gehad. De krijgskant komt in de bespreking wel sterk naar voren en dat is zeker niet aantrekkelijk, wanneer het van middel tot zelfhandhaving tot doel zelf wordt in een cultuur! Trouwens Christus zal zeker ook niet bedoeld hebben dat de Vader aangeroepen werd om voor een heilige oorlog de wapens te zegenen of het vuur voor de brandstapel ten gunste van de juiste leer. Blikvanger noemt verder niet de zwarte pietten van Sint Nicolaas die zijn overgebleven van de symbolische „wetende doden“ zoals St. Nicolaas op zijn schimmel de gaven strooiende Wodan opvolgde. In de oude mythologieën had Wodan nl. ook aantrekkelijker functies dan die van oorlog en dood. Hij was de god der elementen, van het natuurlijk en geestelijk licht. Hij is met zijn helpers de gever van levenskrachten, verstand en geest en van het recht. En de naam nu nog gesymboliseerd in de naamletters b.v. Sinterklaasfeest. De zon is symbool van zijn ene oog dat alles ziet. Het andere had hij verpand aan de reus Ubimir om onderaards uit diens bron der wijsheid te mogen drinken en het lot der toekomst te weten. Want als zonnegod is hij onderhevig aan het lot van ondergang en opgang. Hij is ook de god der gesproken dichtkunst. En hangt als offer aan zichzelf negen nachten, gewond door de speer, aan de levensboom en verwerft zo runen-wijsheid. Zitten er in deze mythe geen parallellen met Christus aan het kruis? Het is interessant er iets van te weten, ergens ook waardevols te vinden, te goed van inhoud om het zonder meer in onverdraagzaamheid te verketteren. Dat

▲ Bij de presentatie van de herdruk van 'Bloaren aan de levensboom' in 1998. Foto: Nynke Hovinga. Toal en Taiken, november 1998.

"Dat gebeurde tijdens n sfeervolle bieainkomst in t Koetshoes van d'Ennemoo-borg in Midwolle, dij organiseerd was deur t D.S. Hovingafonds. 't Bestuur van dizze stichten haar n oardeg programmoa in nander zet waarbie Wilma Bulthuis en Ep Krijgsheld gedichten van D.S. Hovinga veurdruigen (...)"

Bloaren aan de levensboom (1982)

De levensboom is geen natuurlijke boom, maar een symbool. Het is de aanduiding van het leven als één geheel; van het bestaan, compleet met de achtergronden daarvan, die in laatste instantie ondoorgrondelijk zijn, omdat ze ons menselijk verstand te boven gaan.

Het is een religieuze benadering van de natuur. De bladeren zijn de levensdagen van een mens. In de gedichten van Derk Sibolt Hovinga gaat het om zijn eigen levensdagen.

De dichter wandelde graag in het Midwolderbos. Hovinga hield van de wisseling van de seizoenen en genoot van de pracht van de natuur. Vooral in het voorjaar als alles weer tot bloei kwam en in de herfst als de bladeren van de bomen vielen en de kastanjes lagen te glanzen in de zon.

Het tweede couplet in het gedicht 'Bloaren aan de aan de levensboom' betekent dat niemand de oorsprong van het leven kan begrijpen. Met 'Van 't laid dat wind aal in zien bloaren waait...' in het vierde couplet vertolkt de dichter de eeuwige voortgang in de schepping, zonder begin en einde. Het laatste couplet heeft betrekking op het groeien, bloeien en vallen van de bladeren, de transformatie van de kosmische energie, hetgeen de dichter als een wonder beleeft.

Bloaren aan de levensboom

De levensboom dei stait
In d'eerde braid èn vaast...

Gainaine wait
Oet wat veur worrels ovve waast...

Gainaine dei 't mysterie ook verstaat
Van 't laid dat wind aal in zien bloaren waait...

Dei bloaren valen
Heur vörm vergaait:
Zo doun wie alen:
Zo wil het lot.

Het aaiweg wezen
Doarin, ken wie nait lezen.
Dat blift verburgenhaid
In God.

▼ *Uitnodiging ter
gelegenheid van
het verschijnen
van de herdruk
van 'Bloaren aan
de levensboom'*

Uitnodiging

We nodigen u uit aanwezig te zijn bij de presentatie van de herdruk van

Bloaren aan de levensboom

gedichten van de Oost Groninger dichter

D.S. Hovinga

Restaurant Het Koetshuys / ENNEMABORG
Hoofdweg 96 te Midwolda

Waar?

Wanneer?

zaterdag 24 oktober 1998, aanvang 14.00 uur

De winter van 1979

In de winter van 1979 - die zeer streng en lang was -, pakte Derk Sibolt Hovinga de pen weer op en schreef 'Bloaren aan de levensboom' (in 1982 verschenen), 'Drei dichterlikeke vertelsters' (in 1983 verschenen) waarmee het nut van die winter overduidelijk is aangetoond.

"Toen, in die strenge winter met al die sneeuw, toen kwam er geen post, geen krant, de hele wereld viel weg, toen heb ik balladen geschreven, de een na de ander, toen heb ik de Edda vertaald en later ben ik ook zoiets gaan maken." (Bron: Winschoter Courant, 5 februari 1983)

In juni 1982 stuurde Derk Sibolt Hovinga een sprookje naar de redactie van 'Toal en Taiken'. Hij noemt het: "Gerda's Wintersloap. 'n Mythies sprookje in 12 dailen veur de kinder van Mouder Eerde van acht tot achttent-achtig joar". Dit sprookje werd opgenomen in de schoolkrant en in 'Oet Boukenkist'.

▼ *Brief van 't
Grunneger Bouk
over het sprookje
Gerda's Winter-
sloap*

De weledele heer D.S. Hovinga
Huningaweg 3
9682 PA OOSTWOLD

Stad, 26 juni 1982
Valreep 99

Beste meneer Hovengoa,

Wie willen joe bedanken veur 't touzenden van 't schoolkraan-
tje mit joen meroakel mooie sprookje "Gerda's wintersloap".
't Is zo mooi, dat wie 't wel geern opnemen willen in "Oet
Boukenkist". 't Liekt ons 't mooiste, om 't in 't december-
nummer ôf te drokken. Den binnen de mensen 't beste in de
stemming om zok in de symboliek van 't sprookje te verdaipen.
Vin ie 't goud dat wie der n stôk of wat bie pazende taiken-
tjes biemoaken loaten deur ons taikenoar Wim Faber?
Ie kennen der van overtuugd wezen, dat "Gerda's wintersloap"
goud tot zien recht kommen zel in ons tiedschrift, dat op
9 juli in joen braivenbuzze glieden zel. Wie hebben veur
n nije vörm kozen, dij veul beter leesbaar is. 't Wordt nou
aal meer n cultureel tiedschrift. Wacht mor ais ôf.
Den heb 'k nog even n poar vroagen over "Gerda's wintersloap":
In joen inlaiden staaft onder 1. (holt is bos, enz.) "Gerda
is symbool van de eerde...." Mor, Gerda wordt in de eerste
strophe nait nuimd. Dizze verkloaren mout aigenliek veur de

Gerda's Wintersloap.

n Mythies sprockje in 12 dailen
veur de kinder van Moudar eerde
van acht tot achtentachtig joar
van Old leekling

1

In't holt
Het zeuvenwold
Woar de bospoeden
Zek sikkom nait verroeden
In't stroekgewas
En't dorre gras
Onder de hoge boomen
Woar elk geluud
Verhoort int zeuven kruud
En nooit gain
Mensen youten komen
Wonen de dwaargen
In heur holen
Onder de brommels
Daip verschollen.

2

Aalwieze dwaargen
Van t' dichte holt
HET zeuvenwold
Dit wil ik jaan vaargen
A't wourhaid is.
Dat elk gehaimenis
Van t' bestoan
Onder zun en maon
Joe bekend is
Komt veur 'n droad
K' Dou joe gain kwoad
Komt in het licht
Teuntjoen gezicht
En vertel:
Ie waiten ja wel wis
Woar jonge Gerda bleven is?

- ▲ Schoolkrant "KOB" Oostwold, circa 1980. Derk Sibolt Hovinga heeft zelf met de pen correcties aangebracht in 'Gerda's Wintersloap'.

*L*iteraire Prijs, 1982

Tijdens de uitreiking van de literaire prijs van de Stichting 't Grunneger Bouk in 1982 naar aanleiding van het verschijnen van zijn indrukwekkende bundel 'Bloaren aan de levensboom' hield hij zijn gehoor het volgende voor: "As ik het woord "mysterie" broek, den mag ie, als ie dat laiver willen, in ploats doarvan het woord "God" broeken, mor ik broek laiver 't woord mysterie".

Simon van Wattum is zeer uitgesproken over de kwaliteit van zijn gedichten: "Hij schrijft een prachtig Oldambster Gronings, helder, zonder omslag en van een beeldend gehalte zoals men zelden in deze contreien nog ziet. Een van die domme eigenwaan afgeschafte, literaire prijzen zou als de weerlicht weer ingesteld moeten worden om de dichter Derk Sibolt Hovinga, laat, maar niet te laat, te eren voor z'n oergroninger poëzie. (Bron: *Winschoter Courant*, 5 februari 1983)

"'t Haar minder kend'. Dat zei, zaterdagavond de 73-jarige dichter Derk Sibolt Hovinga uit Oostwold (met glimmende ogen)." In 'De Esbörg' in Scheemda nam hij de Literaire Pries 1982 van de stichting 't Grunneger Bouk in ontvangst. Dat gebeurde onder een staande ovatie van het talrijke publiek. Met zo'n 400 bezoekers was de zaal afgeladen.

Literaire prijs voor dichter Hovinga

(Van onze kunstredactie)

De dichter Derk Sibolt Hovinga uit Oostwold heeft de jaarlijkse Literaire Prijs van de Stichting 't Grunneger Bouk gewonnen. Dit voor zijn in 1982 verschenen bundel „Bloaren aan de levensboom”

Het ligt in de bedoeling dat de prijs, bestaande uit een geldbedrag van f 1000,- en een oorkonde, aan de dichter wordt uitgereikt tijdens de Dag van 't Grunneger Bouk, die op zaterdag 1 oktober 1983 zal worden gehouden in De Esbörg te Scheemda.

Van Hovinga (geboren 22 oktober 1909) verschenen onder meer c

gende uitgaven: „Störm en Stilte” (1950), „Miern in Twijduustern” (1960), „Oogst van mien aner laand” (1968) en „Balloaden, Mythen, Overlevens, Gedichten en Laiden van 't Kustvolk” (1980). Hij publiceerde zijn werk in diverse tijdschriften en kranten.

De prijs werd in 1981 voor het eerst uitgereikt aan dichter/schrijver Sibolt Hovinga.

Dichter Hovinga over Literaire Pries , 'T HAAR MINDER KEND'

(Van één onzer redacteuren)

„'t Haar minder kend”. Dat zei (met glimmende ogen) zaterdagavond de 73-jarige dichter Derk Sibolt Hovinga uit Oostwold. In De Esbörg in Scheemda nam hij de Literaire Pries 1982 van de stichting 't Grunneger Bouk in ontvangst. Dat gebeurde onder een staande ovatie van het talrijke publiek. Met zo'n vierhonderd bezoekers was de zaal stampvol afgeladen.

„Ik ben blij dat mijn werk erkenning heeft gekregen en dat ik geen roepende in de woestijn ben gebleven. Als echte Groninger heb ik dat natuurlijk niet laten merken, maar er ging een storm van blijdschap door mij heen toen ik bericht kreeg van de prijs”, aldus de dichter. Hovinga merkte onder luid applaus op, dat hij het zo jammer vond dat op scholen maar een uurtje per week aan de streektaal wordt besteed.

Dr. P.J. van Leeuwen, die de oorkonde plus 1000 gulden uitreikte, prees Hovinga als een dichter die veel heeft bijgedragen tot de rijkdom van de Groninger literatuur. Met grote innerlijke kracht en overtuiging geeft hij blijk van zijn verbondenheid met het Oldambt, zijn grote liefde voor de natuur en de mysteries van goed en kwaad, leven en dood, aldus Van Leeuwen, die Hovinga echter ook kenschetste als een „echte kuur'ndriever vol humor”. „De prijs komt vast goed van pas: ik heb gehoord dat het voor boeren niet zo'n best jaar was. Dan heb je nu toch „oogst van dien aander laand”, zei Van Leeuwen onder verwijzing naar de titel van één van Hovinga's dichtbundels.

De uitreiking van de prijs maakte deel uit van de Dag van 't Grunneger Bouk, die 's middags werd geopend door de Scheemder burgemeester W.C. Waling. Deze constateerde dat op den lange duur streekliteratuur onmisbaar is voor de handhaving van een tweetalig Groningen. Maar het Nederlands moet ook een plaats hebben, we zijn ook een deel van Nederland, aldus Waling. Voorzitter dr. Jan J. Boer bevestigde dat. „We zijn begonnen met ons krachtig af te zetten tegen het Hollands. Maar dat is voorbij. Beide talen horen naast elkaar te staan”, meende Boer.

's Middags was in De Esbörg een reeks goedbezochte exposities te zien met veel foto's en ander materiaal over het Oldambt. 's Avonds waren er optredens van de folkloristische dansgroep De Boanopstekkers, zangeres Jeannine Collet, de eenakter „Waarom Hekjeperfekje de koekoek nait meer heuren zal” en conferencier Peter van der Velde. Mevrouw I.E. van der Veen-Hovinga uit Winschoten, een nicht van de dichter, droeg gedichten voor van Hovinga.

Tijdens de prijsuitreiking werden opnamen gemaakt voor een film over de gemeente Midwolda, waarin ook Hovinga woont. Het NCRV-radioprogramma Literama wijdt morgen een deel van de uitzending aan Hovinga en de Literaire Pries.

▼ Dr. P.J. van Leeuwen overhandigt Derk Sibolt Hovinga de oorkonde

STICHTING 't GRUNNEGER BOUK LITTERAIRE PRIES 1982

't **B**ESTUUR VAN 't **G**RUNNEGER **B**OUK is ANSCHEZIND VAN OORDAEL DAT
LITTERAIRE PRIES, JOAR 't BESTE, DAT IN 't JOAR 1982 IN 't **G**RUNNEGER TOAL VERSCHENEN
IS, TOEKOMT AAN DE DICHTER:

DERK SIBOLT HOVINGA

't **B**LOAREN AAN DE LEVENSBOM

MOAR TOEGELIJK HILT 't BESTUUR MIT 't OUVENNEN VAN DIZZE PRIES ZIEN GRODE
WOARDEDERE, SLEKKE LOATEN 't AAL 't AANDEGE, WAARVON DIZZE DICHTER,
DU ZO VEUL BEDROAGEN HET JOU RIEKDOM VAN 't **G**RUNNEGER LITTERATUUR.
ZIEN GRODE JOAR 't VEUL ZIEN GEBORTELAND, 't **O**LDAMST,
ZIEN STANKE VERBODENHAID MIT 't HOATUUR-GEBEUREN EN 't NOERENBESTOM,
ZIEN DAP BIEKE VAN 't ONDEURGRONDELEKE MYSTERIE VAN 't **L**EVENT,
ZIEN OVEERDRAE VAN 't **G**ODDELIK AALVERBAND,
CEVEN AAN ZIEN BEDICHTEN INHOLD, DAIPTE EN KRACHT,
DOAR KOMT OOK WIE, DAT OET AAL ZIEN WAARVON BUEKT JOU MEESTERRIE OF HAI
't **G**RUNNEGER TOAL BEHEERST EN DAT DU TOAL NAIT ALLAIN MOOI IS, MOAR ZOKK
LAIT OM DAIPTE BEDACHTEN IN WEER TE CEVEN.
WIE EREN MIT GRODE DANKBAARHAID IN 't **D**ERK **S**IBOLT **H**OVINGA AIN VAN
VEURNGAMSTE DICHTERS IN 't **G**RUNNEGERLAND.

't **B**ESTUUR VAN 't **G**RUNNEGER **B**OUK
VURZIFTER SIKTOARDS

SCHREYTE 8 OKTOBER 1983

Leek 26 september 1983.

Ons kenmerk je/132.

Uw kenmerk

Onderwerp Literaire Pries 1982.

Geachte mevrouw/meneer,

Ieder joar langt de Stichting 't Grunneger Bouk de Literaire Pries oet veur de
beste Grunneger oetgoave van 't veurgoande joar.

Dit maal is pries toekend aan ons Grunneger dichter Derk Sibolt Hovinga oet
Oostwold veur zien in 1982 verschenen bundel "Bloaren aan de levensboom".

Pries zel hom noamens 't bestuur van de Stichting 't Grunneger Bouk oetlangd
worden deur Dr. P.J. van Leeuwen, en wel op zotterdag 8 oktober 1983, om
19.30 uur in Jeugdhaarbaarg/Dörpshoes "De Esbörg" in Scheemda, Esbörg-
stroat 16. Doar wordt din de Dag van 't Grunneger Bouk hollen, woarover meer
schreven stait in de bieloage.

Mit noamens D.S. Hovinga nulgen wie joe bie dizze gebeurtenis aanwezeg te
wezen. Is dom ons n hult plezajer as ie t kaartje bie dizze brail veur 5 oktober

▲ Ingelijste oorkonde Literaire Pries 1982 en uitnodigingsbrief voor dezelfde
gelegenheid van Stichting 't Grunneger Bouk

Onder de regenboog (1987)

Zijn laatste bundel 'Onder de regenboog' mag men volgens de 'Nieuwe Groninger Encyclopedie' zien als afronding van zijn literaire werk. Voor een groot deel vormt Oost-Friesland het decor voor deze gedichten. Maar er staan natuurlijk ook weer veel gedichten in over het Oldambt, het mysterie, het Wad en de natuur.

Het titelgedicht uit 'Onder de regenboog' werd in 1998 op een plaquette gezet en onthuld door de kunstenares Toos Hagenaars, ter gelegenheid van het verschijnen van de herdruk van 'Bloaren aan de levensboom' en hangt aan de gevel van 't Koetshuys Ennemaborgh in Midwolda.

Ol Boer

Aal doag
Twij keer
Goa ik
De olle loan
Nog henneweer
Van mien bestoan
As boer.

Al gait t asmis
Wat stoer
Langs wat hier
Vrouger was mien laand
k Heb handstok
In mien haand.

Of wind of zunschien
Dook of regen
Al loop k nait meer
Zo haard
Langs d essen
Klain en groot
In waal van sloot
Ik ken der toch nog tegen,
En zai aal doag
Mien olle boerderij
Al hait t mien laand
Naait meer
Zo as eerd
t Blift mie toch aigen
Wie binnen nog ain.
Dat holdt mie vrij!

Nije bundel van Derk Sibolt Hovinga:

5-1-07

„n Aigen hoes op t aigen haim op aigen heerd is ales weerd”

t HOOGEZAAND - t Begun van ain van de gedichten uut de nije bundel „Onder de Regenboog” van Derk Sibolt Hovinga uut Oostwold. Uut dat gedicht kin je al lezen hou slim Hovinga verbonden is mit zien aigen boerderij, in zien aigen Oostwold. De dichter Hovinga is boer in haart en nieren, dat blekt wel uut zien gedichten. Hai is nait allaande boer dat blekt wel uut aal dij gedichten bundels dij tot nou tou van zien haand komen binnen. „Onder de Regenboog” is körtstleden uutkomen bie Ultgeverij Profiel in Bedum.

Derk Sibolt Hovinga wer in 1909 geboren in Oostwold. Hai studeerde olle toalen mor was doar nait haidal gelukkeg mit. Hai ging weerom noar zien olderleke boerderij in Oostwold en wer boer. Mor zien laifde veur poëzie bleef bestoan en von n uutweg in t schrieven van gedichten over t laand woar e zo wies mit is in de taal dij hom zo naa t haart ligt, de Grunneger taal. Hai bezingt in zien gedichten, dij uut t dalpst van zien gemoud komen, nait allaande zien boerenlaand, de polders, t wad en de zee mor ook de innerleke riekdom van wiesheid, kracht en schoon-

heid uut de olle religieuze overleverens, t mysterie van licht en duuster, van goud en kwoad en van leven en dood.

LITERAIRE PRIJS

In 1982 kreeg Derk Sibolt Hovinga de Literaire Prijs van de Stichting t Grunneger Bouk veur zien bundel „Bloaren aan de Levensboom”. Laang doarveur wazzen al verschenen de bundels „Störm en Stille” (1953), „Miern in twijduustern” (1960) en „Oogst van mien aneer Land” (1968). Veul van zien gedichten hebben stoan in t Moandblad Grunnen, t Swienlegelje en Dörp en Stad. In 1980 verscheen zien bundel over de Germaanse Mythologie „Balladen, mythen, overleverens, gedichten en laiden van t kustvolk”. Mor ook haar Hovinga gevul veur humor. In 1960 verscheen der in t Moandblad Grunnen „De raaze noar Peries van twij Oldambster boeren, deur ain van heur verteld anno 1939” en in 1977 wer uitgeven „Noar t Aldrillenmaart in Winschoot.”

ONDER DE REGENBOOG

De bundel „Onder de Regenboog” telt mor laifst honderd gedichten. Hovinga beschrift zien Oldambsterlaand,

de Dollerd „Koele in t laand van de zolte zee” en „Zel Dollerd zok domt verkieken op opgehoogde dieken dij zien macht volkomen bedwingen en intomen?” Uut aal zien gedichten pruif je zien laifde veur t laand, de dieken, de kwelders, t wad en de zee mor ook veur t buurlaand: t Oostfraise Raaderlaand, de Eems, Greesi, Pogum, Jemgum, „te groot veur lout, te klaan veur stad”, Leer, Nortmoor, Weener, de thee in Ostfraisländ en „de stoatege kroug Zur Blinks”, in Bunde: „Licht mor de klinka van Zur Blinks en drink en verteert van joen haart begeert.”

Hai beschrift de störm aan t wad, hou de „roegen, de beuzen komen mit oerkracht in t holst van de nacht, van wied, oet heur hollen, achter de kinnen verschoien, aanbreezen mit zeuven mielstre, over de kolkende zee...” „As knechten van het noodlot, in opstand tegen de orde van God”. God en mysterie. In Hovinga's gedichten kom je t aal weer tegen. In Toal en Talken van november 1983 zegt Hovinga in zien dankwoord: „As ik t woord mysterie broek den mag ie, as le dat laiver willen, in ploats doarvan t woord „God” broeken mor ik broek laiver t

woord mysterie.” Hai komt t mysterie overaal tegen, bie de holdtoef dij hom vanuut de boom rop „Roekoel! Roekoel!”, in de bomen dij hoog en stoateg „Wied boven hom oetkomen aan loan” en in de vuurstain: „t Mysterie en t wonder van de kosmische energie in de Schepper te zaain”. Zo leeft e, dicht bie t laand en de noatuur, bie de wieke (Meerland) dij e beschrift in alle joargetieden. Van de widda aallanden: „Van t overwied, van t blinkend duun en zaand van aalland aan aalland elk op zien stee in zee”, waartin de „lesdem vogels vlaigen” van t Emder vliegveld om de badgasten over zee te brengen mor ook woar de olle God Nobis „dij zörg haar veur het lot van de zailen van de doden”, de zeelu laaidde „gong men op weg noar dodenlaand mit t schip dat over t wad noar overkaant het verre witte blinkend aalland.”

Derk Sibolt Hovinga vroont nog aaltied op zien boerderij in Oostwold. Hai legt in zien gedichten zien haile denken bloot en lu dij t laand, de streken, de noatuur en de mensen kinnen dij speulen in zien gedichten zellen n bult plezaaier aan disse bundel beleven.

Nies Sap-Akkerman.

▲ Naar aanleiding van het verschijnen van 'Onder de regenboog' verscheen dit artikel in een Huis aan Huis blad in Hoogezaand op 5 januari 1987

Derk Sibolt Hovinga, 80 jaar

Uit 'Schrieversnijs 7', n oetgoave van de Grunnerger Schrieversverainen te Groningen', september 1989.

D.S HOVINGA 80

Zundag 22 oktober wordt ons lid Derk Sibolt Hovinga 80 joar. Dit joar is t ook al 60 joar leden, dat hai begon te dichten in t Grunnegs. t Begon in 1929 mit t gedicht "Roggemouer". Veur dij meer waiten wil, verwiezen wie noar les 10 van de cursus Gronings 88/89", dat nog aalweg bie d stichten Grunneger Toal te kriegen is. 26 Joar leden schreef Derk Sibolt in "Dörp en Stad" dat hai zien blikken braivenbuzze al achter deur vot hoald har, zodat ter stee was veur n braivenbult van zo'n meter. Misschien

mot dij buzze der de 22ste oktober weer achter vot. Ie sturen vast wel n koartje of n braifke noar: Derk Sibolt Hovinga, Huningaweg 3, 9682 BA Oostwold (Old)".

Der kwam n braif

*(vrij nâär Hendrik de Vries sien
vertâlen van Pär Lagerkvist sien
gedicht ûût t sweeds)*

Der kwam 'n braif ûût Grûnn'gerlaand
Dei vol ston over 't korenlaand.
Mien olle vâder schreef dei braif
't Schrift was mie so laif.

En dââr ston over gruine waaid'
En riepe rogge, gaaile waait' —
En over God dei 't aal bestüürt
En aaiweg düürt.

Dââr lag het loug nog as aleer
Ûnder de huide van de Heer
En klokken lûdden saagt hōör bee
Ûm âvendvree.

Der hûng n rōök van bluiend gras
Van pepermünt en ook van vlas
En sündagsstille sùls nog hier
Ûm het pepier.

Dei braif haar sok van 't ogenblik
Dat vâder schreef al hâast dat ik
Hier in de veerte sol verstâân
Wat nooit meer sel vergâân

HARE MAJESTEIT DE KONINGIN

GROOTMEESTER DER ORDE VAN ORANJE-NASSAU

HEEFT BIJ HAAR BESLUIT VAN

6 oktober 1989 nr. 89.024745

DE EREMEDAILLE VERBONDEN AAN DE

ORDE VAN ORANJE-NASSAU

IN GOUD VERLEEND AAN

Derk Sibolt

HOVINGA

GEBOREN TE Midwolda, 22 oktober 1909

DE KANSELIER DER NEDERLANDSE ORDEN,

Koninklijke onderscheiding, 23 oktober 1989

In 1989, op zijn 80ste verjaardag werd D.S. Hovinga door toenmalig Burgemeester Klaassen (Midwolda) geridderd in het koetshuis van de Ennemaborg. De aanleiding vormde onder meer het schrijven van negen

Schrijver Derk Sibolt Hovinga toost nadat hij een koninklijke onderscheiding kreeg opgespeld

boeken en bundels en honderden andere publicaties in tijdschriften, kranten, bedrijfsbladen, schoolkranten en verzamelbundels. Ook maatschappelijk maakte de schrijver zich verdienstelijk. Zo was hij onder meer lid van het Waterschapsbestuur en zat hij in het bestuur van de Boerenleenbank.

Simon van Wattum schreef in het 'Nieuwsblad van het Noorden': "Eigenlijk heeft Derk Sibolt Hovinga, behalve in kleine kring van

bewonderaars, nooit de erkenning gekregen die hem toekwam. Hij was te laat, hij kwam na de groten als Jelte Dijkstra, J. Rietema, Hans Elema, Sien Jensema en Jan Boer. Hij kwam ook te vroeg. Voor de jongeren die na de oorlog aantraden, behoorde hij al tot de ouderen. En dan was er nog iets. Hij gold als natuurdichter, er kwam, zo werd er gezegd, in zijn poëzie geen mens voor, spoken en goden en alles wat je maar wou, maar geen mensen en dat was nu fout, dat was achterhaald, de strijd van de mens stond centraal. (...)"

Koninklijke onderscheiding voor Oostwolder schrijver Hovinga

■ MIDWOLDA – De Oostwolder schrijver Derk Sibolt Hovinga is zaterdag koninklijk onderscheiden met de eremedaille in de orde van Oranje Nassau in goud. Hovinga die gisteren zijn tachtigste verjaardag vierde kreeg die onderscheiding in het koetshuis van de Ennemaborg uitgereikt door burgemeester L.J. Klaassen van Midwolda.

De burgemeester verklaarde dat Hovinga de onderscheiding vooral kreeg vanwege zijn bijdragen aan de Groninger cul-

tuur en in het bijzonder de literatuur, „vanwege de oogst van een ander land dat u bewerkte niet met de hand, maar met de geest”. Klaassen wees ook op zijn andere verdiensten, ondermeer als landbouwer en als lid van de Raad van Toezicht van de Boerenleenbank Oostwold.

Hovinga die rond 1930 zijn eerste gedichten publiceerde en na zijn studieperiode het schrijverschap combineerde met het werk op de boerderij, toonde zich blij verrast met de medaille.

Oostwold O 20 Sept 87
Besten Jan Hendrik en Doelke

Ik hoop dat jullie de oogst aankant hebben
De sluitingsable is ook klaar. De meele
bestuursleden vonden dat ge mij naom moet
dragen - Ik stuur je als mijn plaats vertaget
in bijwonen als de heden is nu alvast een
kopje te bestuderen. Als een molanstal
niet alles go door my beilacht, my arde
essentie van my bestuderen jst a loed wel
in - De enkelingge en eldoor my in
aangebracht staan ook in het orje meele
en nu maar hopen dat de sluiting eenster
lang goed geslente is geboren. Dankzij niet
voor niets geweest
met hartstoele
om Derk Sibolt

Anderen over hem

In het novembernummer van 1989 van 'Toal en Taiken' verschijnt het laatste interview met Derk Sibolt Hovinga (*Hovinga D.S. en Sap-Akkerman, Nies: "Derk Sibolt Hovinga: zulfook n blad aan de levensboom", november 1989*).

Ook zijn 'In Memoriam' verschijnt in 'Toal en Taiken' (*"Derk Sibolt Hovinga nait meer onder ons", januari 1991*) in 1992 gevolgd door een overzicht van zijn leven en werk. (*Meijco van Velzen: "Derk Sibolt Hovinga 1909-1990", Toal en Taiken, maart 1992*).

In datzelfde jaar wordt de verzamelbundel uitgegeven, waarin opgenomen de eerste drie bundels 'Störm en Stilte', 'Miemern in twijduustern' en 'Oogst van mien aner laand' bij uitgeverij Meinders in Scheemda. In 1998 volgt tenslotte 'Laiden en Laidjes van 't Oldambt en 't Olle Loug'.

Harm Schepers noemde hem een schilder, niet met verf maar met taal: "In Hovinga's mooiste waark het e ons niks te vertellen. Hai let ons ZAIN watve aaltmoal herkennen. Zien waark is vergeliekboar mit netuurschilderij van Grunneger schilders."

"Hovinga heeft iets gepresteerd dat maar weinig dichters voor of na hem gelukt is: hij is tot de essentie van de muziek doorgedrongen, zelfs tot het allereerste begin ervan: de stilte". (*Bron: "Niks sprekt, ales swigt", werkstuk van Hero Wouters, maart 2007*)

Graf aan diek (uit: 'Oogst van mien aaner laand')

Ik lig hier tussen kerkemuur en diek
Vergeten
Mien grag, mien zaark is deur de tied
Vervreten.
Mien noageslocht is wied van hier
Verstoven.
Gainain komt nog in 't olle laand
Noar boven
En onderholdt mien graf dei schoelgait
Onder gras en hoanepoot
Moar hemel spant zok ait nog groot
Over dit loug en laand
En 't roezen van d'Eems aan aander kaant
Van diek ken 'k heuren:
Dei rekt zok nog om aal 't gebeuren
As in de tied dat ik regairde
En aal mien bunders geven nog rieke vrucht.
De grond, het laand is ainder bleven
In aigen kringloop van 't bestoan.
Aal wat hier gruit en bluit
Dat mout vergoan
Moar aiweg is de macht dei dit blift geven.
Doarin bin ik ondailboar overgoan.

Overlijden

*D*erk Sibolt Hovinga overleed op 31 december 1990. Het nieuwe jaar stond voor de deur, maar Derk Sibolt zou dit niet meer meemaken. Zijn grote wens was, dat na zijn overlijden, zijn as vanuit een vliegtuigje van Tom van der Meulen zou worden uitgestrooid over het Wad, in het bijzijn van die mensen die hem na aan het hart lagen.

Een van zijn mooiste gedichten is 'Uterdiek', een prachtige ode aan het Wad. De ondoorgrondelijke schoonheid van de natuur, dat hem telkens weer overweldigde en ontroerde.

De dichter voelde voortdurend, dat er ergens in het universum een Hogere Macht moest zijn, alom aanwezig, voor de gewone sterveling onbereikbaar en mysterieus. Hij was er van overtuigd, dat hij er na zijn dood mee geconfronteerd zou worden. Hij wist echter niet hoe zich dat zou openbaren.

▼ *Overlijdensbericht in de media*

As 't vuur mie schaaidt...

Derk Sibolt Hovinga nait meer onder ons

Op leste dag van t veureg joar, 31 dezember 1990, het Derk Sibolt Hovinga op tolder van 81 joar ter tou doan. Mit hom is ain van de grootste dichters van onze pervinzle hingoan. Hai zel ongetwieveld n grode leegte achterloaten, n Gevuileg verlais, nait allinneg veur zien noaster, mor zeker ook veur de Grunneger cultuur.

Derk Sibolt Hovinga, geboren op 22 oktober 1909, schreef zien eerste Grunneger gedicht dou e nog op t Gymnoasium zat (1929). Hai volgde twij joar laank n studie in de klassieke lettern in Stad, mor t olderliek stee de boerderij in t Oldambtster Oostwold trok hom toch meer. Hovinga was doar boer van 1944 tot 1966.

Veul kinnen we schrieven over deze grode dichter. Hom is de Grunneger Literaire Pries over 1982 toukend... Hai kreeg de golden erenedalje in de orde van Oranje Nassau ...

2

Afscheid

Op een koude winterdag in januari 1991 reden Doety en Jan Hendrik Hovinga, vergezeld door Eltjo Ebbens en Boelo Tijdens (volle neven) en Tjark Tijdens, de zoon van Boelo Tijdens, per auto naar de Reiderwolderpolder om de as te verstrooien over de Dollard. Tjark Tijdens, de jongste van het gezelschap ging mee aan boord van het vliegtuigje van Tom van der Meulen. Het was helder weer met een schrale wind.

De zon scheen welwillend op het water, dat rustig voortkabbelde. Er hing een serene stilte tot het moment, dat het vliegtuig startte en het luchtruim koos. Het toestel scheerde over het water.

Tjark opende in het vliegtuig behoedzaam de koker met as en strooide dit op de golven van de Dollard.

De andere aanwezigen stonden beneden belangstellend toe te kijken. Het was een indrukwekkend ritueel met een duidelijke symboliek. Iedereen was geroerd, zo had Derk Sibolt Hovinga het gewild.

Na de plechtigheid stonden vijf glazen rode wijn klaar om te proosten op het afscheid van de dichter, die als mens heel bewust, eenvoudig en sober leefde. Op de dijk werd het gedicht 'Uterdiek' voorgedragen door Boelo Tijdens.

De vier familieleden hieven het glas op Derk Sibolt. Het vijfde glas was voor de dichter. De inhoud werd eveneens toevertrouwd aan de golven van de Dollard.

▲ Afscheidsplechtigheid Derk Sibolt Hovinga

Uit de Statuten van D.S Hovingafonds
d.d. 14 september 1987

Artikel 1

De stichting draagt de naam "Stichting D.S. Hovingafonds", en is gevestigd in de gemeente Midwolda, Oldambt.

Artikel 2

De stichting is aangegaan voor onbepaalde tijd, met dien verstande, dat de stichting niet eerder opgeheven mag worden dan op éénendertig december tweeduizend dertien en daarna slechts met inachtneming van het bepaalde in artikel 13.

Artikel 3

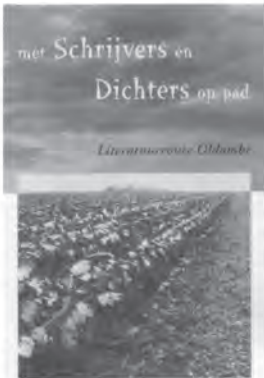
Het doel van de stichting is:

- a. het geven van subsidies voor de kosten van het uitgeven en heruitgeven van werken in de "Grunneger taal" en van werken, die het goed gebruiken van de "Grunneger taal" bevorderen, mits deze werken uit literair, cultureel, danwel historisch oogpunt voor het gewest Groningen een zekere rol spelen, en niet beperkt zijn tot de geschiedenis van één dorp, noch tot een ansichtuitgave; bedoelde werken dienen zo universeel mogelijk gericht te zijn en niet politiek georiënteerd;
 - b. in tweede instantie het geven van subsidies voor de kosten van het uitgeven, danwel het heruitgeven van werken met mede het gebruik van de "Grunneger taal", waarbij dan in ieder geval het onderwerp moet zijn: cultuur, religie of historie in en van de eigen regio, en wel in de eerste plaats steeds die van het Oldambt en Omstreken;
- ook interregionale contacten mogen daarin een rol spelen, zowel in Nederlands als in Europees verband. (...)

Na zijn dood

*I*n het kader van de Literaire route werd in de zomer van het jaar 2000 een paneel voor het voormalige huis van Derk Sibolt Hovinga geplaatst met daarop het gedicht 'Oldambster Boerenlaid' (inclusief de muziek).

Tegelijkertijd verscheen de uitgave 'Met schrijvers en dichters op pad, literatuurroute Oldambt'. Op pagina 33 van die uitgave is het gedicht 'Oldambster Boerenlaid' van D.S. Hovinga opgenomen.

▲ Omslag van het boekje
'Met schrijvers en dichters op pad'

Oldambster Boerenlaid

Onder hoge, lichte lochten
Mit heur weelderg wolkenvlochten
Ligt mien weelderg koorenlaand
Ligt mien weelderg koorenlaand

Boerderijen, hoge forten
Stoan as machtege konzorten
Braidoet in de zunnebraand
Braidoet in de zunnebraand

Grieze, glènne, open wegen
Lopen liek, as lichte vegen
Tot aan de poort van pollerdiek
Tot aan de poort van pollerdiek.

En dei wiede, stille kimmen
Fluustern doezend zaachte stemmen
"Olde Ambt" doe bist mien riek"
"Olde Ambt" doe bist mien riek".

Na zijn dood heeft het D.S. Hovingafonds een aantal herdrukken gerealiseerd van eerder verschenen bundels van Derk Sibolt Hovinga, zie ook pagina 96. Ook verscheen onder hun beheer de bundel "Laidjes en Laiden van 't Oldambt en 't Olle Loug", geïllustreerd door Nynke Hovinga, zie foto rechts.

In een van de vitrines van de informatiehuisjes bij de sluizen van Nieuw Statenzijl zijn, naast de toeristische informatie ook enkele gedichten van Derk Sibolt Hovinga te zien en te lezen: 'Op diek', 'Oldambster laid', 'Polder' en 'Wold-Oldambt'.

De plaquette 'Onder de regenboog' werd gemaakt door Toos Hagenaars en hangt aan de gevel van het Koetshuys van de Ennemaborgh te Midwolda.

Foto-expositie: foto's van het Oldambt van Willem Friedrich, verwoord in de gedichten van D.S. Hovinga.

Door het D.S. Hovingafonds werd een kunstwerk met een gedicht bij zijn ouderlijke woning geplaatst.

Het op 2 november 2007 onthulde borstbeeld van D.S. Hovinga werd gemaakt door Marten F. Grupstra.

Het bestuur van het D.S. Hovingafonds zet Derk Sibolt Hovinga zijn levenswerk voort en bestaat anno 2007 uit: Tjark Tijdens, Eltjo Ebbens, Jan Hendrik Hovinga en Doety Hovinga-Jensma.

▲ Officiële presentatie van de plaquette 'Onder de regenboog'. Van links naar rechts: Eltjo Ebbens, Boelo Tijdens (neven) en Jan Hendrik Hovinga (achterneef).

HET OLDAMBT

GEVAT IN BEELD EN POEZIE

FOTOEXPOSITIE, GEÏNSPIREERD DOOR DE GEDICHTEN
VAN: Derk Sibolt Hovinga

FOTO'S-WILLEM FRIEDRICH

"Het Oldambtsterlandschap vind ik welhaast MONDRIAANS. De strakke lijnen en kleurschakeringen geven het landschap zijn abstracte vormen".

Dit zegt Willem Friedrich. En dit is tevens zijn uitgangspunt bij het in beeld brengen van dit landschap. De fotograaf "struunt" in alle jaargetijden door de polders en achter de dijk.

Hij is altijd geïnsponeerd door het spel van weer en wind, welke het Oldambt en met name de polders kunnen teisteren of juist het landschap in al zijn wijsheid, in bloei zet. En de boer, die zaait en oogst....

Willem Friedrich, hij noemt zichzelf een plaatjesmaker, fotografeert niet alleen het Oldambt. Ook andere delen van de provincie Groningen zijn inmiddels door hem uitvoerig in beeld gebracht. Het accent ligt op het landschappelijk – cultuurhistorisch en toeristisch vlak met hier ook ruime aandacht voor de landbouw.

Zijn foto's zijn en worden met een zekere regelmaat gepubliceerd in: boeken, brochures, jaarverslagen, enz.. Ook vindt men ze terug op: kalenders, ansichtkaarten en hangen zijn foto's in diverse openbare gebouwen. Er valt o.a. een fraaie collectie te zien in Fontana, Nieuweschans.

Zijn werk is vooral inmiddels dan ook te zien in Fontana

- ▲ Aankondiging foto-expositie van Willem Friedrich, geïnspireerd door de gedichten van Derk Sibolt Hovinga.

- ▲ Maud Diemer (links) van uitgeverij Servo en Nynke Hovinga bij de presentatie van 'Laidjes en Laiden van 't Oldambt en 't Olle Loug', in 1998.

*D*erk Sibolt Hovinga was zeer geboeid door de historie van het Oldambt, de Huninga's, de oude Friezen, de Germaanse mythologie en de Dollard. Geschiedenis, werkelijkheid en fantasie vonden elkaar tenslotte in de vele afleveringen van de feuilleton "Kamperen in 't Midwolderbos" waarin onderaardse gangen, de Ennemaborg, oude kloosters, abten, hoofdelingen en goudschatten centraal stonden.

Hij publiceerde met grote regelmaat in de Winschoter Courant, over de vele boeiende facetten van de streekgeschiedenis. Hij bleef tot het laatst alert en nieuwsgierig. Zijn ingezonden brieven waren befaamd om zijn inzicht in vele zaken zoals waterschap, landbouw en politiek. Onder de kop "Oldambster Raketten" schreef hij ook in landbouwbladen. Vanaf de oprichting was hij betrokken bij de Midwolder/Oostwolder dorpskrant "Tam Tam". Verder heeft Hovinga met werk in de "Wenakkers" gestaan, dit deed hij samen met o.a. Jan Boer, Sien Jensema, Simon van Wattum en Eelsema. Ook in "Dörp en Stad" verschenen kritische artikelen van zijn hand.

*As 't oavend is,
Twijlichtig is,
Bist doe bie mie.*

*As 't stilte is,
Gehaimenis,
Den flustert mie*

*Dien haartslag is
Gedachtenis
Weer dicht aan mie.*

*Dien lichte oam
Weer zaacht mien noam:
Ik bin van die*

*En zaachte is
Dien haand, dei is
In dei van mie*

*Mien haart fragt stom:
Kom doe weerom
Bie mie, bie mie*

*Ain ogenruk. –
Is den 't geluk
Veur mie vebie?*

◀ *Uit: Bloaren aan de levensboom, het gedicht 'As 't oavend is.*

*H*et geheim van de dichter

Via Doety Hovinga ontving ik kisten met nalatenschap: geschriften, boekjes oude ansichtkaarten, brieven en foto's. Derk Sibolt Hovinga bewaarde alles. Het uitzoeken van al die spullen nam veel tijd in beslag.

Wat is bruikbaar en wat niet en vooral wat is interessant voor de lezer. Op het laatst vond ik onderin een doos een oud beduimd schrift volgeschreven met allerlei citaten. Voor mij als schrijver was dit een openbaring. De oude dichter kwam ineens als mens veel dichterbij. Uit die citaten kwam het wezen van Derk Sibolt Hovinga als het ware tot leven. Ik zag opeens wat hem dreef en hoe diep zijn gedachten waren. Alles werd duidelijk, ook hoe onbegrepen hij zich soms voelde. Eenzaam en alleen in het witte 'börgje' aan de Huningaweg in Oostwold, terwijl de seizoenen kwamen en gingen en Derk Sibolt Hovinga de mooiste gedichten schreef. Een aantal citaten wil ik u (de lezer) niet onthouden.

Uit het boek "Ruimte, tijd en geneeskunde" van dr. Larry Dossey, gebaseerd op een stelling van de Indiase denker en leraar Krishnamurti. Hij zegt dat de tijd een psychologische vijand van de mens is. Citaat: "We klampen ons vast aan het idee van een werkelijke tijd, die opeenvolgend is en is onder te verdelen in verleden, heden en toekomst. Ons geloof in een lineaire, werkelijke tijd is de grondslag voor ons fundamentele denken over gezondheid, ziekte en dood. Maar zegt dr. Dossey deze manier van denken komt voort uit een verouderd wetenschappelijk denken" einde citaat. Heraclitus, een oude Griekse filosoof, zegt dat ons lichaam is als een rivier en niet een 'voltooid beeldhouwwerk'. Je kunt niet twee keer in dezelfde rivier stappen, want er stroomt steeds nieuw water door. Herman Hesse schrijft in Sid-

dharta "Houd van deze rivier, blijf erbij, leer ervan." Citaat uit het boek: "Hij wilde van de rivier leren, ernaar luisteren. Hij dacht, dat degene, die de rivier en haar geheimen doorgrondde, veel meer zou doorgronden, vele geheimen, ja, alle geheimen... vandaag zag hij slechts één van de geheimen van de rivier, één dat in zijn ziel doordrong. Hij zag, dat het water voortdurend stroomde en bleef stromen en toch was het altijd daar; het was altijd hetzelfde en toch ieder moment nieuw. Wie kon dit begrijpen, volledig doorgronden?" Hij begreep het in ieder geval niet, hij was zich alleen bewust van een flauw vermoeden, een vage herinnering van goddelijke stemmen. Het citaat, dat nu volgt, sluit helemaal aan bij de gedachtenwereld van Derk Sibolt Hovinga. Het is een stelling van Bhagavad Gita en luidt als volgt:

"Hij is nooit geboren, noch sterft hij ooit, noch heeft hij ooit bestaan, houdt hij op te bestaan.

Hij is ongeboren, eeuwigbestaand en sterft niet wanneer het lichaam afsterft.

Wapens kunnen hem niet splijten, noch kan vuur hem verbranden.

Water kan hem niet wegspoelen, noch kan de wind hem verwaaïen.

Hij is eeuwig, in alles doordrongen, stabiel, onbeweeglijk, altijd hetzelfde.

Bovendien is hij niet manifest, noch ondenkbaar, noch onveranderlijk."

Toen ik dit gelezen had, begreep ik volkomen wat Derk Sibolt bedoelde met het 'Aalmysterie'.

Alles werd ineens heel duidelijk en kreeg betekenis en dat alles door enige notities in een oud groen schrift.

Harm Berend Reininga

Genealogie

*D*erk Sibolt Hovinga

▲ Titia Hovinga-Oortwijn

Overgrootouders

IV 36

Habbo Derks HOVINGA, Landbouwer, geboren op 12 juni 1825 te Oostwold, Scheemda, Groningen, overleden op 30 mei 1908 te Oostwold, Scheemda, Groningen op 82-jarige leeftijd, zoon van Derk Sibolts HOVINGA en Aaltje Hindriks KOERTS.

Gehuwd op 24-jarige leeftijd op 7 mei 1850 te Wedde, Bellingwedde, Groningen met Titia Gerhardus OORTWIJN, 22 jaar oud, geboren op 21 mei 1827 te Blijham, Bellingwedde, Groningen, overleden op 4 oktober 1907 te Oostwold, Scheemda, Groningen op 80-jarige leeftijd, dochter van Gerhardus OORTWIJN en Janna Lucas SCHMAAL.

Uit dit huwelijk:

1. Aaltje, geboren op 22 mei 1851 te Midwolda, Scheemda, Groningen, overleden op 16 november 1851 te Midwolda, Scheemda, Groningen, 178 dagen oud.
2. Gerhardus, Landbouwer, geboren op 21 mei 1853 te Oostwold, Scheemda, Groningen, overleden op 25 maart 1917 te Finsterwolde, Reiderland, Groningen op 63-jarige leeftijd.

Gehuwd op 26-jarige leeftijd op 12 november 1879

▼ De boerderij waar vroeger de Hovinga's gewoond hebben.

te Finsterwolde, Reiderland, Groningen met Mettje BELLINGA, 20 jaar oud, geboren op 03 september 1859 te Finsterwolde, Reiderland, Groningen, overleden op 24 mei 1937 te Finsterwolde, Reiderland, Groningen op 77-jarige leeftijd, dochter van Tonko BELLINGA en Maria Andrea STRUIF.

3. Aaltje
4. Johanna
5. Derk Sibolt (zie V 20)
6. Hendrik, geboren op 1 april 1861 te Oostwold, Scheemda, Groningen, overleden op 2 oktober 1881 te Oostwold, Scheemda, Groningen op 20-jarige leeftijd
7. Jan Rensinus
8. Titus.

Grootouders

V 20

Derk Sibolt HOVINGA, Landbouwer, geboren op 20 september 1857 te Oostwold, Scheemda, Groningen, overleden op 22 oktober 1924 te Midwolda, Scheemda, Groningen op 67-jarige leeftijd, zoon van Habbo Derks HOVINGA (zie IV.36) en Titia Gerhardus OORTWIJN. Gehuwd op 23-jarige leeftijd op 16 mei 1881 te Midwolda, Scheemda, Groningen met Esse ONNES, 23 jaar oud, geboren op 1 november 1857 te Midwolda, Scheemda, Groningen, overleden op 20 november 1900 te Oostwold, Scheemda, Groningen op 43-jarige leeftijd, dochter van Jan Hindriks ONNES en Gartje Edzes BOTJES.

Uit dit huwelijk:

1. Jan Hendrik
2. Habbo Derk.

Ouders

VI 18

Habbo Derk HOVINGA, geboren op 15 mei 1885 te Oostwold, Scheemda, Groningen, overleden op 24 juni 1952 te Winschoten, Groningen op 67-jarige leeftijd, zoon van Derk Sibolt HOVINGA (zie V 20) en Esse ONNES. Gehuwd (1) op 23-jarige leeftijd op 4 november 1908 te Beerta, Groningen met Anna Frouwina EBBENS, 22 jaar oud, geboren op 24 augustus 1886 te Nieuw Beerta, Reiderland, Groningen, overleden op 31 oktober 1929 te Groningen op 43-jarige leeftijd, dochter van Onno Sebes EBBENS en Anna Elizabeth STIKKER.

Gehuwd (2) op 49-jarige leeftijd op 12 september 1934 te Midwolda, Scheemda, Groningen met Anje LIEFSTINGH, 50 jaar oud, geboren op 19 mei 1884 te Westerlee, Scheemda, Groningen, dochter van Michiel Berends LIEFSTINGH en Catharina Frederika DETHMERS.

Uit het eerste huwelijk:

1. Derk Sibolt, geboren op 22 oktober 1909, overleden op 31 december 1990 te Oostwold, Groningen
2. Anna Elizabeth, geboren op 16 september 1910 te Midwolda, Scheemda, Groningen, overleden op 25 augustus 1915 te Midwolda, Scheemda, Groningen op 4-jarige leeftijd
3. Onno Sebes (zie VII 16)
4. Anna Elizabeth, geboren op 7 mei 1918, overleden op 10 mei 1972 te Winschoten op 54-jarige leeftijd.

“Door het tweede huwelijk van mijn vader kreeg ik een stiefmoeder en een stiefbroer. Een zware slag was voor ons ook toen mijn zuster in een kliniek moest worden opgenomen. Ik twijfelde aan het leven en aan mezelf”.

D.S. Hovinga 1909-1990, Meijco van Velzen in 'Toal en Taiken', maart 1992

Lieve Bert Liebolt,

Ik heb gehoord dat je
goed op past op school en dat
je altijd goed gehoorzaam
en niet stiekem lukt. Daarom
heb ik gemeend je een mooi
oorlogsschip present te geven.
Je moet nu maar aan Pa
vragen hoe zo'n schip in elkaar
zit. Intje ge voort en ook altijd
goed op past kom ik het volgende
jaar terug en zal jou dan ook
niet vergeten.

Sint-Nicolaas.

Sluit Uwe verzekeringen bij

THE EXCESS INSURANCE
COMPANY LTD.

VERZEKERING VOOR
AUTOMOBIELEN EN MOTORRIJWIELEN

Head-Directie voor Nederland en Koloniën.

MOTOR- EN RIJWIELWET.

RIJBEWIJS A

voor het besturen van motorrijtuigen op meer dan twee wielen.

Geldig tot en met 13 December 1933.

Afgegeven aan, Bloemendaal

W. Liebolt, oud 22 jaren,

wonende te Postveld B4.

gr. Midwolda.

GRONINGEN, den 14 Dec. 1933.

De Commissaris der Koningin in de
provincie GRONINGEN.

Jaarnummer

7003 Beestjensdijk 100 Amsterdam

Broer

VII 16

Onno Sebes HOVINGA, oud-redacteur van "Het Vaderland", geboren op 16 maart 1915 te Midwolda, Scheemda, Groningen, zoon van Habbo Derk HOVINGA en Anna Frouwina EBBENS.

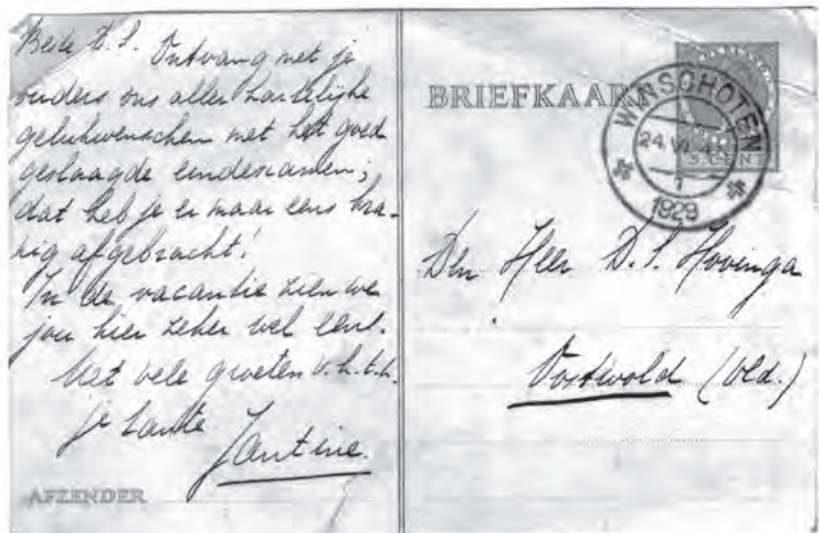
Gehuwd met Cato BRANBERGEN, geboren op 14 september 1917 te Musselkanaal, Stadskanaal, Groningen, overleden op 4 februari 1995 te Nunspeet, Overijssel op 77-jarige leeftijd.

- ◀ Brief van Sint Nicolaas (Derk Sibolt zijn moeder) aan Derk Sibolt Hovinga

Uit dit huwelijk:

1. Ludewè
2. Habbo Dirk Sebes.

- ▶ Kaart van tante Jantine met felicitatie voor Derk Sibolt i.v.m. behaalde gymnasiumdiploma

Neef

VII 10

Derk Sibolt HOVINGA, geboren op 22 september 1908 te Blijham, Bellingwedde, Groningen, overleden op 31 juli 1983 te Winschoten, Groningen op 74-jarige leeftijd, zoon van Jan Hendrik HOVINGA (zie VI.15) en Hillechine DETHMERS.

- ▲ Rijbewijs van Derk Sibolt Hovinga

Gehuwd op 27-jarige leeftijd op 22 mei 1936 te Wedde, Bellingwedde, Groningen met Tjaduwe EBBENS, 22 jaar oud, geboren op 08 april 1914 te Blijham, Bellingwedde, Groningen, dochter van Harm Onno EBBENS en Jantje OOSTHOFF.

Uit dit huwelijk:

1. Jan Hendrik (zie VIII 17)
2. Harm Onno, geboren op 14 februari 1937 te Blijham, Bellingwedde, Groningen, overleden op 11 maart 1937 te Blijham, Bellingwedde, Groningen, 25 dagen oud
3. Fiebo Jurjen
4. Imke Esse
5. Jantje Hillechine.

Bron: www.willemhovinga.com.

In dit boek is van de mannelijke lijn Hovinga een uitwerking opgenomen.

Veur: Nienke,
Woorden van
Wieshaard en Verstaend
Ik ik go niet bie
de haard;
I soek beken die gulf
le vinnen
As ie dat kouten kenmen

Soarom wil ik volk toon
chil die de soad te geven
"Wees die gulf in E le ven"

VIII 17

Jan Hendrik HOVINGA, Landbouwer, geboren op 14 februari 1937 te Blijham, Bellingwedde, Groningen, zoon van Derk Sibolt HOVINGA (zie VII 10) en Tjaduwe EBBENS.

Gehuwd op 33-jarige leeftijd op 9 oktober 1970 te Bellingwolde, Bellingwedde, Groningen met Doetje JENSMA, 25 jaar oud, geboren op 31 december 1944 te Engwierum, Dongeradeel, Friesland, dochter van Andries JENSMA, Landbouwer en Jantje BOSCH.

Uit dit huwelijk:

1. Janny Nienke Tjaduwe (Nynke), geboren op 17 mei 1973 te Winschoten, Groningen
2. Derk Sibolt, geboren op 8 maart 1976 te Winschoten, Groningen.

▼ Uit het
poëzie-album
van Nienke
Hovinga een
gedicht van
(oud)-oom
Derk Sibolt

En omdungzulf levinnen:
Ziek dat innerlik van binnen
Tot is t mysterie
Dien verstaen ik wie.
Wat dat gulf die zeg
Wees die woan en echt.
Dien Echt.
Dat schief ik oom Derk
Sibolt die Nienke min
achternicht
In etal gedicht.

Overzicht van boeken en bundels Derk Sibolt Hovinga:

Störm en stilte (32 gedichten / 1952, Ceres Meppel).

Miemern in tweiduustern (34 gedichten / 1960, Van der Veen, Winschoten)

Eigenlijk uitgegeven in 1959, ter ere van zijn vijfzigste verjaardag door Jan Boer (Rottum) en Simon van Wattum (Winschoten).

Oogst van mien aner laand (114 gedichten / 1968, Van der Veen, Winschoten).

Noar 't Adrillenmaart in Winschoot (80 coupletten met 1000 Groningen voornamen / 1978, Stabo/All-Round, Groningen, herdrukt in 1996 Servo, Assen)

Dit is het langste gedicht die Hovinga geschreven heeft nl. 261 versregels.

Het Winschoter gemeentebestuur bestelde destijds een kwart van de 750 exemplaren. Deze werden cadeau gedaan aan alle genodigden tijdens de opening van de Adrillenmaart van 1978.

De raaize noar Peries van twei Oldambster boeren, deur ain van heur vertelt anno 1939 (1977, Stabo/All-Round, Groningen, herdrukt in 2002, Servo, Assen).

Hovinga heeft deze reis twee keer ondernomen, eerst met zijn neef en twintig jaar later met een kennis.

Balloaden, Mythen, Overleverens (1980, Stabo/All-Round, Groningen)

Bloaren aan de levensboom (1982, Stabo/All-Round, Groningen, herdrukt in 1996 Servo, Assen).

Drei dichterlike vertelsters (1983).

Onder de regenboog (100 gedichten/1987, Meinders, Scheemda).

Afronding van zijn literaire werk.

*Störm en Stilte / Miemern in twijduuster / Oost van mien
aner laand* (bundel - 1992, herdrukt in 2000 Uitgeverij
Servo, Assen).

Uitgegeven na zijn dood.

*Laiden van 't Oldambt en 't olle Loug veur 's oavends loat
en 's mörns vroug.*

*Dit werk werd postuum uitgebracht door de Stichting D.S.
Hovingafonds (1998 Uitgeverij Servo, Assen).*

*Diverse toneelstukken, liedjes en volksliederen die ongepubli-
ceerd zijn en niet meer te achterhalen.*

*Speciale gedichten en liedjes uit de omgeving Oldambt, Oost-
wold en Midwolda.*

't Meerlaandlaid, De Witte Zwoan, Oostwolder volkslaid,
Midwolder volkslaid.*

* Een opmerkelijke passage uit 't Meerlaandlaid:

“Vrouger het 't aal woater west
Vrouger was 't 'n meer
Moar da's al hail laank heer
't Heugt ons ja nait meer.”

*Deze passage is opmerkelijk, omdat de streek “Meerland”
(Oostwold) na het overlijden van Hovinga het centrum van
de Blauwe Stad is geworden. De Blauwe Stad is een 1000 ha
meer-, natuur- en woongebied, met als waterrijk middelpunt
“Het Meerland”.*

Grunneger Volkslaid

Woar de widde maiwe vlogt
Over t uterdiek en polder,
Woar ain diek zien braide rog
rekt van Vraisland noar de Dollerd,
Doar bin k heer, doar ligt mien laand,
Joa dat is mien Grunneger laand.

Woar de wilde storm van t wad
baldert over wierde en waaide
Graauwe wolken veur kom jacht
over loug en borg en graaide
Doar s mien heerd, mien waigelaand
Joa dat is mien Ommelaand.

Woar de vree van zummer ligt
over veen en wiek en wolden
Woar de boer zien koren zicht
in t Oldambt en Westerwolden
Doar stoan ploatsen wied in t rond
op ons zulfmoakt aigen grond.

Woar de hooge toren zingt
over Stad en Ommelanden
Woar de aigen toal nog klinkt
van de Saks- en Vraise stammen
Woont en waarkt mien aigen volk
Joa, dat is mien Grunneger volk.

Woar ie heuren van go en gaarst
ziele en tange en holt en haaide,
peerden plougen in haarst
op het zaand en in de klaaie
Doar is mien aarf, mien haim, mien stee,
Doar vuil ik mie op mien stee.

Woar Groaf Aodolfs standbeeld staait
Slochter boom en borg van Wedde
elk en ain van Nienoord wait
en Ennemaborg bie Midwolde
En van Grun's beruimd beleg
Doar is mien laand, doar kom ik weg.

Hommage aan Groninger dichter

Derk Sibolt Hovinga uit Oostwold. De persoon van deze in 1990 overleden Groninger dichter (en boer) stond zaterdagmiddag centraal in het Koetshuys bij de Ennemaborg in Midwolda. De D.S. Hovinga-stichting (opgericht na de dood van de dichter) presenteerde hier een herdruk van een van diens bundels, 'Bloaren aan de levensboom'. Jan J. Groenbroek uit Scheemda, hoofdredacteur van 'Toal en Taiken', het tijdschrift voor de Groninger cultuur kreeg het eerste exemplaar aangeboden door voorzitter B. L. Tijdens van genoemde stichting. De bundel is uitgebracht door uitgeverij Servo in Assen.

De presentatie van de herdruk was niet alleen een hommage aan de overleden dichter, maar vond eveneens plaats in een passende omgeving. Derk Sibolt Hovinga was de laatste jaren van zijn leven namelijk gewend zijn verjaardagen in het Koetshuys van de Ennemaborg te vieren. Het zal duidelijk zijn dat deze middag vooral het werk van Hovinga centraal stond. Ep Krijgsheld en mevrouw Bulthuis lazen voor uit zijn werk en Jan Klönne uit Winschoten (die voor enkele muzikale intermezzo's zorgde) liet weten graag teksten van de Oldambster dichter op muziek te willen zetten.

Derk Sibolt Hovinga werd geboren in oktober 1909. Na het gymnasium in Winschoten te hebben voltooid stu-

■ Drs. Jan J. Groenbroek, (links) hoofdredacteur van het Groninger cultuurblad 'Toal en Taiken', Maud Diemer, directeur van uitgeverij Servo in Assen en voorzitter B.L. Tijdens van de Hovinga-stichting met het eerste officiële exemplaar van de herdruk van 'Bloaren aan de levensboom'.

©Ida F. Mulder

deerde hij enkele jaren klasieke letteren aan de universiteit van Groningen. Al tijdens zijn middelbare schooltijd schreef hij zijn eerste gedichten in het Groninger dialect. Zijn studie maakte hij echter niet af, maar keerde terug naar de ouderlijke boerderij in het Oldambt. Hij dreef deze boerderij zelf van 1944 tot

1966. In het laatste jaar deed hij het bedrijf van de hand en legde hij zich vooral toe op het dichten (en schrijven). "En toen heeft hij mij wel eens verteld", aldus de heer Tijdens zaterdagmiddag, "dat hij toen pas echt goed begon te 'boerken'. Hij bedoelde daarmee dat hij eerst na de verkoop van de boerderij als dichter volop

tot ontplooiing kwam."

De laatste jaren zijn - dankzij ook de bemoeienis van de D.S. Hovinga-stichting - meer boeken van de Oldambster dichter herverschenen, zoals de bundel 'Stoerm en stilte/Miemern in in twijduustern/Oogst van mien aner laand', wellicht zijn meest bekende werk.

▲ Krantenartikel Nieuwsblad van het Noorden, rondje Groningen, dinsdag 27 oktober 1998

◀ Artikel uit het Dagblad van het Noorden, september 2007 over de namen in 'Noar 't Adrillenmaart in Winschoot'

Jaantje en Aantje van op Diek binn nou Jeanne en Angelique

OOSTWOLD/WINSCHOTEN ■ De schrijver Derk Sibolt Hovinga (1909-1990) uit Oostwold legde in de jaren vijftig voor het nageslacht een lange lijst met oer-Groninger namen vast. In het boekje *Noar 't Adrillenmaart in Winschoot* passeren al die Groningers van toen de revue.

'k Zag hier Toatje, Jaantje, Mienne, Ete, Petje, Betje, Biene, Hero, Willem, Derk en Pait, Haiko, Kneles, joa wel nait.

Tammo, Egbert, Ontje, Oarend, Oaries, Steven, Barrell, Boarend, Gepke, Tjokje, Renske, Fiene, Tunnies, Tjoaben en Tebine.

"Aan Derk Schortinghuis van Derk S. Hovinga, bie gelegenheid van zien 70ste verjoardag tou n memorie aan vrougere wadtochten en n raiske over de streep van Oostfraislaand in nog onversleten oertoal schreven."

Hart. gr. w.g. Derk Sibolt

Dollertwadlaand, 29-5-'82, veur D.S. 70 van D.S. 72,5 (ongepubliceerd)

Zeuven is sleudelwoord!
Sleudel is waddenpoort.
Sleudel op de deuren
Van 't boetendieks gebeuren.
Sleudel op eb en vlood
Van de golvende zee
En 't bewogen gemoud,
Macrokosmos en mikrokosmos
As ain moudersgoud -

Aegir en Ran
Bai mie dei sleudel aan
Om 't pad
Deur priel en wad
De diek inboeten
Te ontsloeten. (...)

Blief doarom laandröt
Ook ait woaterröt
Blief amfibie
Mit priel en stroom
En stilte en ploat
En zee en wad
In harmonie.

Zuik overdiek
dwaars deur het sliet
De weg op: 't wantij
- Het pad is vrij -
In greep van verre streep
Van Kim (...)

Inhoud

Voorwoord, Jan Groenbroek	5
Leven, werken en dichten	9
Derk Sibolt Hovinga, een leven vol weemoed, eenzaamheid en verlangen	10
Lezen, stedentrips en Nooit Maand	29
Wadlopen en andere hobby's	32
Dichterschap	39
Collega-schrijvers	43
Vosbergenspelling	45
Meijco van Velzen en de les over Derk Sibolt Hovinga	57
Bé Dijkmeijer en Derk Sibolt Hovinga	59
Hoogtepunten	69
Anderen over hem	79
Overlijden	81
Na zijn dood	85
Tot slot	88
Nawoord	89
Genealogie	91
Overzicht van boeken en bundels	98

Tevens dank aan: Ali Blaauw-Geitz
 Giny Mulder
 Meijco van Velzen
 Hero Wouters

Derk Sibolt Hovinga bewaarde bijna alles; volgeschreven
schriften, blocnotes, krantenknipsels, foto's, documenten,
etc.

Na zijn dood heeft Jan Hendrik Hovinga alles verzameld en
jaren later zijn deze dozen minitieus gesorteerd door zijn
vrouw Doety Hovinga-Jensma, geassisteerd door de heer
Eltjo Ebbens.

Uit deze enorme verzameling is nu deze biografie samen-
gesteld. De nalatenschap van de dichter die in zijn verzen
zo hartstochtelijk getuigde van zijn liefde voor het Oldambt,
gaat door het uitbrengen van dit boek niet verloren. Hij zou
er trots op geweest zijn en gezegd hebben: "t haar minder
kend".

Het bestuur van het D.S. Hovingafonds

Derk Sibolt Hovinga

Dichter en boer *De waarheid achter de mythe*

Biografie over de getalenteerde dichter Derk Sibolt Hovinga uit het Groningse Oldambt. Derk Sibolt Hovinga stond dicht bij de natuur en schreef er prachtige gedichten over. In totaal zijn er van zijn hand negen gedichtenbundels verschenen en één liedjesboek. Na het overlijden van zijn moeder, staakte hij zijn studie klassieke talen aan de Universiteit van Groningen en ging werken op de ouderlijke boerderij. Derk Sibolt Hovinga is zijn leven lang vrijgezel gebleven en leidde jarenlang in zijn witte 'börgje' een eenvoudig bestaan, hij werd verzorgd door zijn trouwe huisvrouw Engeltje Boven. Derk Sibolt Hovinga was o.a. lid van meerdere schrijversverenigingen en de Rederijderskamer WOCO. Derk Sibolt Hovinga ontving in 1982 de literaire prijs van Groningen. In 1989, op zijn 80-ste verjaardag werd hij koninklijk onderscheiden. Hij overleed in 1991, 81 jaar oud.

"Wat blijft is wat zien geest en zien penne tot prachtige gedichtenbundels gemaakt hebben."

